

Український ВІСНИК

М. Шевченко

Часопис Союзу Українців Румунії. Рік видання XXXII. № 5-6 (березень) 2025

«ТРИ РОКИ ВІЙНИ В УКРАЇНІ: У ПОШУКАХ ШЛЯХІВ ДОСЯГНЕННЯ ТРИВАЛОГО МИРУ»

Союз українців Румунії організував 25 лютого в Бухаресті, круглий стіл на тему «Три роки війни в Україні: у пошуках шляхів досягнення тривалого миру».

У заході взяли участь представники Парламенту Румунії, Верховної Ради України, Уряду Румунії, Міністерства закордонних справ, Міністерства внутрішніх справ, Міністерства освіти, інших урядових органів, установ та структур, Світового Конгресу Українців, Європейського Конгресу Українців, низки міжнародних організацій, експерти-міжнародники з Румунії та України, представники органів місцевого самоврядування з Румунії та України, представники релігійних конфесій з Румунії, члени Ради СУР.

Цим заходом СУР відзначив три роки від початку повномасштабної агресії Росії проти України, найкривавішого і найбільш руйнівного конфлікту в Європі з часів Другої світової війни, що спричинив сотні тисяч загиблих і поранених, мільйони біженців і переміщених осіб, зруйновані будинки, лікарні, школи, дитячі садочки, стерті з лиця землі міста.

У своєму виступі голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрецький підкреслив, що «тривалий мир в Україні не може бути забезпечений без постійних і солідних гарантій територіальної цілісності та суверенітету України. Не може бути тривалого миру в Україні без гарантій безпеки з

ОГЛЯДАЧ

(Продовження на 3 стор.)

Прочитайте:

- ❖ Виквіт нації
- ❖ З діяльності депутата Миколи-Мирослава Петрецького
- ❖ Культурна діяльність Союзу
- ❖ Вшанування ТАРАСА ШЕВЧЕНКА – циклічне духовне відродження
- ❖ Мій Шевченко
- ❖ «Між війною і надією: Історія нового життя в Румунії»

ЗАКЛИК СВІТОВОГО КОНГРЕСУ УКРАЇНЦІВ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО КОНГРЕСУ УКРАЇНЦІВ ДО СВІТОВИХ ЛІДЕРІВ

Сьогодні, коли світ відзначає роковини повномасштабного вторгнення Росії в Україну, коли починається підготовка до переговорів щодо завершення війни, ми нагадуємо: майбутнє України та всього демократичного світу залежить від здатності відстояти справедливість та свободу.

Світовий та Європейський Конгрес Українців звертаються до світових лідерів із закликом враховувати ці фундаментальні принципи під час будь-яких обговорень про війну та мир в Україні:

1. Кордони України непорушні. Будь-яке визнання анексії українських територій є неприйнятним.

2. Мир має бути довготривалим. Україні необхідні реальні, тверді гарантії безпеки. Жодних повторень Будапештського меморандуму!

3. Україна потребує надійної обороноздатності. Міжнародні партнери України мають взяти на себе фінансові зобов'язання для зміцнення та підтримки української армії й військово-промислового комплексу, щоб забезпечити мир через силу.

4. Вступ України до ЄС та НАТО – ключовий елемент довгострокового безпекового рішення.

5. Росія мусить понести повну відповідальність за злочини агресії. Росія повинна бути примушена взяти на себе повну фінансову відповідальність за відбудову України, а також виплатити репарації

за зруйновані міста, вбитих та постраждалих людей та інші воєнні злочини.

6. Міжнародний воєнний трибунал для Росії. Організатори та виконавці воєнних злочинів, включно з вищим керівництвом РФ, повинні постати перед міжнародним трибуналом і понести повну кримінальну відповідальність за скоєні злочини геноциду, агресії та злочини проти людяності.

7. Легітимна влада України. Президент Зеленський та Верховна Рада мають демократичний мандат від українського народу на представлення позиції України.

8. Вибори в Україні мають відбутися після створення належних умов – завершення війни та дотримання Конституції України.

9. Нічого про Україну і Європу без України і без Європи. Україна та ЄС мають бути безпосереднім учасником переговорів про завершення війни.

Майбутнє України – це майбутнє Європи. Ми закликаємо світових лідерів твердо підтримати Україну у її боротьбі за свободу, справедливість і мир!

Усі ці елементи є критично важливими для забезпечення справедливого та сталого миру для України, Європи та всього світу!

СВІТОВИЙ КОНГРЕС УКРАЇНЦІВ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КОНГРЕС УКРАЇНЦІВ

Зустріч розширеної Управи Європейського Конгресу Українців у Празі

Напередодні третьої річниці повномасштабного вторгнення Росії в Україну голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрецький взяв участь у зустрічі розширеної Управи Європейського Конгресу Українців (ЄКУ), яка відбулася 22-23 лютого у Празі. Лідери українських організацій з цілої низки європейських країн обговорили поточні події в європейському та євроатлантичному просторі, а також розглянули виклики, з якими стикаємося в сучасному регіональному та геополітичному контексті.

Дискусії також були зосереджені на проєктах організацій-членів ЄКУ, спрямованих на підтримку та інтеграцію українських біженців в різних країнах Європи, а також на української культури, традицій та мови.

Під час зустрічі Микола-Мирослав Петрецький наголосив на необхідності подальшої підтримки України та її громадян, а також посилення спільних зусиль, націлених на досягнення справедливого і тривалого миру в Україні. Він також представив значний внесок Румунії загалом та Союзу українців Руму-

нії зокрема у підтримку українських громадян, які знайшли притулок у нашій країні.

Голова СУР закликав Європейський Конгрес Українців зайняти більш тверду позицію в нинішньому геополітичному контексті, а також наголосив на необхідності збереження єдності ЄКУ, особливо в цей складний період, підкресливши важливість підтримки з боку посольств України в європейських країнах.

У зв'язку з цим Микола-Мирослав Петрецький вніс низку пропозицій, які раніше озвучував і в Світовому Конгресі Українців, з метою покращення та підвищення ефективності роботи українських організацій в Європі. Він навів приклади передового досвіду в сфері захисту прав національних меншин, які успішно впроваджує Румунія і, які можуть бути перейняті іншими європейськими країнами.

Джерело: uur.ro

ПРАВОВИЙ СТАТУС ЛІЦЕЮ ім. Т. ШЕВЧЕНКА ОСТАТОЧНО ВРЕГУЛЮВАНО

12 лютого голова СУР, депутат Микола-Мирослав Петрецький отримав офіційне підтвердження того, що в результаті його наполегливих зусиль протокол, за яким будівля Педагогічного ліцею імені Тараса Шевченка в місті Сігету Мармаціей буде передана, а її правовий статус остаточно прояснений, буде підписаний.

«Це важлива перемога для майбутнього україномовної освіти в Румунії! Я хочу подякувати префекту повіту Марамуреш Рудольфу Штаудеру за його зразкову співпрацю та готовність вирішити це питання, оскільки саме він запустив необхідні механізми для імплементації Постанови Уряду, яка врегулює правовий статус будівлі, в якій діє Педагогічний ліцей імені Тараса Шевченка.

Вітаємо директорку ліцею Лукрецію Семенюк за її наполегливість та цілеспрямованість. Цей результат показує, що коли є воля, справжня прихильність і віддані люди, справи рухаються в правильному напрямку», – написав Микола-Мирослав Петрецький на своєму акаунті у Facebook.

Голова СУР нагадав, що в Бая-Маре він мав зустріч з керівництвом Марамороського повіту, під час якої також обговорив виконання Постанови Уряду, яка врегулювала правовий статус цього ліцею, єдиного в Румунії з українською мовою викладання.

Джерело: uur.ro

«ТРИ РОКИ ВІЙНИ В УКРАЇНІ: У ПОШУКАХ ШЛЯХІВ ДОСЯГНЕННЯ ТРИВАЛОГО МИРУ»

(Продовження із 1 стор.)

боку її трансатлантичних партнерів. Європа і США є тими стовпами, без яких не може бути побудована архітектура безпеки для України, інших країн регіону і всієї Європи».

Микола-Мирослав Петрецький також зазначив, що для Румунії продовження багатовимірної підтримки України є стратегічною інвестицією у власну безпеку. «Ми бачимо і вітаємо тверді ознаки продовження підтримки України з боку всього відповідального політичного класу Румунії. Ізоляціоністські голоси залишаються периферійними в нашій країні, навіть якщо вони зростають у децибелах і ботах», – додав голова СУР.

«Майбутнє стратегічне партнерство між Румунією та Україною базується також на готовності української меншини в Румунії та румунської меншини в Україні до розбудови, а не лише на добрій волі та політичних діях центральних та місцевих органів влади двох країн», – зазначив Микола-Мирослав Петрецький.

Учасники круглого столу, організованого СУР, проаналізували події, які докорінно змінили хід новітньої історії та підтвердили свою рішучу підтримку суверенітету, свободи та майбутнього України. Було наголошено, що ці три роки були роками страждань, але також і надзвичайної мужності. Український народ продемонстрував усьому світові, що означає бути стійким, гідним і рішуче

налаштованим жити у свободі. Перед обличчям несправедливої і жорстокої агресії Україна вистояла і водночас надихнула всю міжнародну спільноту об'єднатися на захист фундаментальних цінностей міжнародного права, демократії та миру.

Союз українців Румунії запропонував для обговорення цілу низку актуальних тем сьогодення під час круглого столу з провідними політиками та експертами, які представили змістовні аналітичні оцінки, чіткі діагнози поточного геополітичного контексту, прогнози щодо нової геополітичної парадигми, пропозиції та рішення щодо запропонованих для аналізу тем.

Організатори під час дискусій намагалися визначити найбільш ефективні шляхи підтримки України та спільної побудови майбутнього, заснованого на мирі, безпеці та взаємній повазі. Учасники підкреслили, що сьогодні, як ніколи раніше, ми повинні зміцнити нашу рішучість підтримувати Україну в пошуках справедливого і, перш за все, тривалого миру, який принесе спокій і процвітання на європейському континенті.

Захід завершився презентацією книги Михайла Гафії Трайсти «Герої не вмирають». У книзі представлено 155 історій письменників і журналістів, які загинули з початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну 24 лютого 2022 року.

ЗВЕРНЕННЯ ГОЛОВИ СУР

З НАГОДИ ТРЕТЬОЇ РІЧНИЦІ ВТОРГНЕННЯ РФ В УКРАЇНУ

Сьогодні ми відзначаємо три роки від початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну. Понад 1100 днів війни мали драматичні наслідки – економічні, гуманітарні, екологічні, політичні та геополітичні – не лише для України та нашого регіону, але й для Європи та світу взагалі. Протягом трьох років ми бцли свідками найкривавішого конфлікту в Європі з часів Другої світової війни, в якому Україна втратила понад 46 000 військово-службовців, а Росія – щонайменше втричі більше, сотні тисяч людей були поранені, а мільйони цивільних осіб втратили або були змушені покинути свої домівки.

Цей день є не лише моментом роздумів про страждання і стійкість українського народу, але й закликом до миру і глобальної солідарності. Україна продовжує боротися за свій суверенітет і територіальну цілісність, за демократичні цінності і принципи, які ми всі поділяємо, та залишається «щитом Європи» перед обличчям російського імперіалістично-

го експансіонізму сталінського зразка як фізичного, так і гібридного. Громадяни України ведуть запеклу боротьбу за майбутнє своїх дітей, за мрію жити у вільній, демократичній, процвітаючій державі в складі великої європейської та євроатлантичної родини.

Своїми діями Росія продовжує нехтувати нормами та принципами міжнародного права і залишається найбільшою загрозою безпеці не лише для своїх сусідів, але й для всієї європейської та євроатлантичної спільноти, включаючи Румунію, яка стала ціллю гібридних дій московського режиму. Наша країна стоїть поруч з Україною та українським народом і підтримує його суверенне право захищати свою незалежність, територіальну цілісність, а також демократичний та європейський курс.

Протягом трьох років війни Румунія показала, що вона є надійним сусідом і другом, та була активною частиною зусиль, спрямованих на підтримку України та українського

народу, який переживає один з найтрагічніших періодів у своїй історії. Ми прийняли з розпростертими обіймами мільйони біженців, змушених тікати від війни, сприяли експорту української продукції Чорним морем, коли Росія заблокувала українські порти, були справжнім гуманітарним хабом для України та надали значну військову допомогу, включаючи зенітно-ракетний комплекс «Петріот», який зараз захищає цивільне населення та критично важливу інфраструктуру України.

Я вітаю позицію румунської держави, яка підтримує Україну і разом зі своїми союзниками по НАТО й Європейському Союзу бере участь у мирних переговорах і візьме участь у постконфліктній відбудові України. Важливо, щоб демократичні країни залишалися єдиними у своїй підтримці України, пропонуючи військову, економічну та дипломатичну допомогу. Наша солідарність може змінити ситуацію, а сильна і стабільна Україна сприятиме відновленню миру і безпеки в Європі!

Голова СУР
Микола-Мирослав ПЕТРЕЦЬКИЙ

В УКРАЇНСЬКОМУ ЛІЦЕЇ ім. Т. ШЕВЧЕНКА ЗВУЧАЛО РІДНЕ СЛОВО

21 лютого у Педагогічному ліцеї ім. Тараса Шевченка у місті Сігету Мармаціей учні, вчителі та гості зібралися на заході, присвяченому Міжнародному дню рідної мови, організованому Марамороською філією Союзу українців Румунії, повітовим шкільним інспекторатом та ліцеєм.

Понад 60 вчителів, директорів україномовних шкіл, голів місцевих організацій СУРу з Марамурешу, членів Марамороської Філії СУРу та радників Союзу на святкуванні висловили переконання, що мова живе доти, доки нею розмовляють, співають і викладають її з відданістю справі.

Захід розпочався зі виконання державних гімнів Румунії та України, після чого відбулася молитва, яку виголосив український греко-католицький вікарій, отець Василь Колопельник, хвилиною мовчання та духовного піднесення, які відкрили цю зустріч тих, для кого рідна мова є корінням і долею.

На відкритті взяв слово Мирослав Петрецький, голова Марамороської Філії СУР, Крістофер-Левенте Орос, заступник мера міста Сігету Мармаціей, Лукреція Семенюк, директор Педагогічного ліцею ім. Тараса Шевченка, Василь Колопельник, Вікарій Українського Греко-Католицького Вікаріату Румунії, Анна Самбор, заступник голови СУР, Мар'яна Біліч, радник I ступеня Генерального Управління у справах Меншин та Десеґрегації, Анна-Марія Ковач, шкільний інспектор української меншини в повіті Марамуреш, Іоан-Дорел Тодя, публіцист, Марія Папарига, директор восьмирічної школи с. Вишівська Долина, Іоан Маріш, представник інтернет-видання «Привіт Сігет» та Михайло Мачока, вчитель-пенсіонер, адміністратор місцевої організації СУР с. Поляни. Після свого виступу Михайло Мачока прочитав вірш, присвячений Міжнародному дню рідної мови, донісши до аудиторії глибоке послання про силу писемного та усного слова українською мовою.

Учні восьмирічних шкіл з Вишівської Долини, Бистрого та Реміт, разом з учнями педагогічного ліцею ім. Тараса Шевченка, подарували глядачам мистецькі моменти особливої чуттєвості. Поезії та пісні, присвячені Міжнародному дню рідної мови, перетворили зал на простір, де минуле і сьогодення зустрілися у спільному ритмі, спільній емоції.

Захід у Сігету Мармаціей – запорука того, що українська мова залишиться живою завдяки поколінням, які її вивчають і несуть далі.

УКРАЇНЦІ БУХАРЕСТА ВІДСВЯТКУВАЛИ МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ РІДНОЇ МОВИ

У Бухаресті 21 лютого Міжнародний день рідної мови відзначили фестивалем, організованим столичною філією СУР, який об'єднав людей, ідеї та емоції. У домі філії зібралися представники академічної, культурної та громадської сфер, щоб поговорити про ідентичність, традиції та фундаментальну роль української рідної мови у збереженні сильної спільноти.

Захід розпочався урочисто виконанням державних гімнів Румунії та України, після чого відбулася молитва, яку прочитав отець Штефан Станчу, парох церкви «Святі Архангели» в Бухаресті. На відкритті голова Бухарестської філії СУР Михайло Трайста зачитав привітання від голови Союзу українців Румунії, депутата парламенту Миколи-Мирослава Петрецького, підтвердивши відданість громади збереженню рідної мови та цінностей, які визначають українську ідентичність.

Перша частина фестивалю була присвячена академічним дебатам, в рамках яких відбувся круглий стіл «Рідна мова – основа нації». Діячі культури, науковці та представники різних етнічних громад Бухареста запропонували погляди на важливість рідної мови як чинника соціальної згуртованості. Серед виступаючих були Евеліна Бала та Мар'яна Вотьканич, професори Ужгородського державного національного університету (Україна), кінорежисер Валентин Рупіца, представник ромської громади, адвокат Моніка Черчелеску, яка виступила від імені болгарської громади, Ана Зечу, представник українських біженців у Бухаресті, та доктор Венерус Попа, румунський драматург. Модератором дебатів був Михайло Трайста, який спрямував дискусію на важливість рідної мови у зміцненні національної ідентичності та збереженні культурної спадщини.

Ще одним важливим моментом заходу стала презентація хрестоматійних видань сучасної літератури. Аудиторія відкрила для себе проникливу прозу Корнелія Ірода «Весела божевільня», ліричну чутливість Михайла Гафії Трайсти «Міста присягають в дощі» та глибокий аналіз Сесілії Маран «Про людей та юстицію». Ці роботи вивели на перший план не лише творчість авторів, але й глибокий зв'язок між мовою, літературою та ідентичністю.

У другій частині фестивалю сцена належала мистецтву, у виконанні музики та поезії, які перетворили вечір на справжню культурну подорож.

Скрипалька Наталія Панчик зачарувала публіку своєю грою, а потім виступили автори-виконавці Дан Васілеску і Траян Кірікуца, чий пісні поєднували ліричну майстерність з музичною гармонією. Атмосферу доповнила харизма виконавиці Ани Зечу, учасниці гурту «Септіма», яка додала заходу динамізму та емоційності.

Фестиваль, організований Бухарестською філією СУР, став культурною зустріччю, демонстрацією сили громади, простором, де традиції та сучасність переплелися через слово, музику та роздуми. Союз українців Румунії стоїть поруч з усіма, хто живе рідною мовою, говорить нею з гордістю та несе її вперед. Завдяки постійній участі та підтримці, СУР дбає про те, щоб українське слово залишалося мостом між поколіннями, а кожен жест солідарності – свідченням незламної ідентичності.

ВШАНУВАННЯ РІДНОЇ МОВИ У КЛУЖІ

Клузька філія Союзу українців Румунії вшанувала рідну мову культурно-науковим заходом під назвою «Міжнародний день рідної мови», який відбувся 22 лютого на філологічному факультеті.

Звучали державні гімни Румунії та України, після чого голова Клузької філії, доктор доцент Іван Гербіл запросив присутніх вшанувати хвилиною мовчання пам'ять тих, хто загинув за три роки війни в Україні. Далі коротко представив значення дати 21 лютого та важливість збереження і передавання рідної мови.

Перша доповідь – «Мови очима перекладачки», яку представила лекторка доктор Каталін Балаж з Кафедри слов'янських мов і літератур, висвітлювала можливі способи оволодіння іноземними мовами та зробила рекомендації від письменниці, лінгвістки та перекладачки Каталін Ломб, яка знала 27 мов і навіть у 92-річному віці вивчила ще одну мову.

Після цього відбувся поетичний момент: студенти Спеціалізації з української мови та література декламували вірші, присвячені українській мові. Друга доповідь – «Міфи про українську мову», яку представила журналістка та редакторка журналу «Дзвоник» Ольга Сенишин, була зосереджена на спростуванні найпоширеніших міфів про українську мову, підкріпленому переконливими аргументами.

Третій виступ належав магістерці Джесіці Більчик, вона прочитала власну чудову розповідь «Сусідки», присвячену рідній мові, супроводжену ілюстраціями. Захід завершився особливим ліричним моментом: четверо любителюк української народної пісні виконали десять українських народних пісень, доповнених байками або короткими поетичними вставками.

СВЯТО РІДНОЇ МОВИ У КАРАШ-СЕВЕРІНСЬКІЙ ФІЛІЇ

21 лютого в Банатському Гірничому музеї відбувся Міжнародний день рідної мови, організований Караш-Северінською філією Союзу українців Румунії. У повіті, де різноманітність є живою реальністю, ця зустріч стала нагодою підтвердити зв'язок у громаді, цінність рідної мови і тих, хто її продовжує.

Захід відкрив Даніель Басараба, голова Караш-Северінської філії СУР, який підкреслив важливість популяризації рідної мови серед української громади в Гірському Банаті. Він також наголосив на співпраці між меншинами в повіті, що є елементом, який визначає ідентичність цього мультикультурного простору.

Адіна Радіч, субпрефект, професорка Анна Філка, інспектор у справах меншин, професорка Мар'яна Власіч, представник хорватської меншини, та професор Соня Марія Хвойка, представник німецької громади в Решіці, відгукнулися на запрошення і виступили з промовами.

У своєму виступі Адіна Радіч розповіла про унікальність Банату, регіону, де співіснування етнічних груп стало символом гармонії та взаємоповаги. Вчителька Анна Філка, інспекторка у справах меншин, підкреслила важливу роль рідної мови у збереженні культурної ідентичності та зазначила, що в Караш-Северінському повіті рідна мова та її вивчення рідної мови відбувається сімома мовами, причому хорватська та німецька мови продовжуються на рівні гімназій та ліцеїв.

Українська громада добре представлена в повіті важливими центрами в Корнуцелі (комуна Пелтініш), Селбеджелул Ноу (комуна Саку), Копачеле та сусідньому селі Зоріле, а також у містах Решіца та Карансебеш, де вона робить активний внесок у культурне життя регіону.

Завершення заходу було сповнене емоцій та традицій. Вокальний хор «Голос українців» Караш-Северінської філії Союзу українців Румунії порадував глядачів своїми виступами та виніс на перший план пісні, які об'єднали покоління та зберегли живий дух спільноти. Учні з Карансебеша, Корнуцелу, Зоріле та Копачеле також представили мистецькі моменти, які передали радість і красу рідної мови.

(Продовження на 10 стор.)

З діяльності депутата МИКОЛИ-МИРОСЛАВА ПЕТРЕЦЬКОГО

ЗУСИЛЛЯ ЗАДЛЯ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ГРОМАДЯН

Депутат Микола-Мирослав Петрецький, у понеділок, 17 лютого, в Палаті депутатів, звернувся із запитом до міністерки праці, сім'ї, молоді та соціальної солідарності Сімони Букури-Опреску, з проханням надати чіткі роз'яснення щодо не виплати допомоги нащадкам осіб, переслідуваних за етнічною ознакою в період з 1940 по 1945 роки, згідно з Терміновою постановою № 105/1999.

“Неприпустимо, що, незважаючи на чітку законодавчу базу, люди, які мають право на отримання цих прав, потерпають від бюрократичних зволікань. Маю на увазі на конкретний випадок Василя Марочка з Сучавського повіту, який звернувся до мого парламентського офісу, щоб повідомити, що, хоча має право на допомогу, передбачену законом, він не отримав належних йому сум. Хоча виплати повинні бути здійснені з 1 січня 2024 року, минув рік і, згідно з прийнятим рішенням, щомісячна допомога в розмірі 892 левів досі не виплачена”, – зазначив Микола-Мирослав Петрецький.

Він пояснив, що “мова йде про людей, які пережили трагедію депортацій, були позбавлені свободи, вигнані з рідних домів або змушені терпіти примусову працю тільки тому, що вони народилися під іншим ім'ям або в іншій громаді. Після десятиліть страждань їхні нащадки не повинні бути принижені адміністративною байдужістю і зволіканнями, які позбавляють їх належних прав”.

Немислимо, щоб нащадки тих, хто страждав під час етнічних переслідувань 1940-1945 років, тепер були поставлені в ситуацію, коли їм доводиться боротися за реалізацію прав, гарантованих законом. “Я звернувся до міністерки Сімони Букури-Опреску з проханням терміново і офіційно прояснити цю ситуацію і вжити заходів для виправлення цих неприйнятних затримок. Ці люди вже достатньо натерпілися! Я не згоден додавати до їхніх страждань ще й приниження від нехтування їхніми правами. Забезпечені законом права – це не послуга, а обов'язок держави по відношенню до тих, хто заплатив високу ціну в історії. Я продовжуватиму стежити за цією справою допоки держава не виконає свій обов'язок і ці гроші не будуть виплачені без затримок”, – додав Микола-Мирослав Петрецький.

ПОЛІТИЧНІ ЗАЯВИ

Внутрішня політика Румунії все більше нагадує гібридне поле бою, заміноване російськими наративами. Останній з них є найбільш комічним і токсичним з усіх: “Румунія готується відправити дітей на смерть в Україну”.

У цьому контексті депутат СУР Микола-Мирослав Петрецький підкреслив з трибуни Палати депутатів, що в міжнародному контексті, створеному переговорами про нову Коаліцію з постконфліктної підтримки і гарантій безпеки для України, активізувалися не тільки ботоферми за межами країни, але й бовдури в Румунії, любителі пострадянських диктатур.

«Безпекові інтереси Румунії вимагають включення нашої країни до майбутньої коаліції пост-

конфліктної підтримки України, яка сприятиме тому, щоб російські війська залишалися далеко від румунських кордонів і щоб вони більше не мали ресурсів, необхідних для продовження імперіалістичного проєкту щодо Румунії та решти країн Європи. За допомогою майбутньої коаліції ми триматимемо на відстані, за мінімальною ціною/витратами, небезпеки і загрози для Румунії та її союзників», – заявив голова СУР.

Микола-Мирослав Петрецький зазначив, що своєю участю в майбутній коаліції румунська держава бере на себе завдання, які принесуть усім нам користь, кращий імідж, довіру і повагу на всьому європейському континенті. Участь в майбутній коаліції Румунія посилить свій внесок у власну безпеку, а також у безпеку Республіки Молдови і всього регіону.

«Ті, хто виступає проти цих безпекових рішень, як вони виступали проти них в аналогічних ситуаціях, наприклад, прийняття законодавства, що дозволяє Румунії збивати безпілотники, які порушують наш повітряний простір, виступають проти політики суверенітету нашої країни і нашого законного прагнення зміцнити свої військові та безпекові можливості. Ті, хто виступає проти цих рішень у сфері безпеки, безпосередньо служать російським інтересам і відповідають російським наказам зробити Румунію слабкою державою, вразливою до зовнішньої агресії. Будь-хто, хто виступає проти цих безпекових рішень, послаблює суверенну спроможність Румунії у відносинах з Росією і в цілому», – наголосив представник українців у Палаті депутатів.

«Більше, ніж коли-небудь раніше в історії Румунії, ми потребуємо зміцнення наших безпекових можливостей, нам потрібен суверенітет, заснований на відкиданні пропозицій Москви про васалітет», – підсумував Микола-Мирослав Петрецький.

РОБОЧІ ЗУСТРІЧІ

Микола-Мирослав Петрецький взяв участь у середу, 26 лютого, у складі делегації Парламентської групи національних меншин у Палаті депутатів, у консультаціях з в.о. президента Іліє Боложаном у контексті підготовки позиції Румунії до засідання Європейської Ради, яке відбудеться 6 березня в Брюсселі.

Дискусії були зосереджені на ситуації в регіоні та на поточних і майбутніх пріоритетах Румунії.

Микола-Мирослав Петрецький привітав ініціативу в.о. президента Іліє Боложана організувати консультації з усіма партіями та парламентськими групами з питань, що стосуються всього румунського суспільства.

«І я, і Союз українців Румунії, залишаємося міцним і надійним партнером Румунської держави, та підтверджуємо готовність до співпраці й діалогу», – наголосив голова СУР.

* * *

Разом з колегами з Парламентської групи національних меншин нещодавно голова СУР, депутат Микола-Мирослав Петрецький провів дуже конструктивну розмову з міністром освіти і науки, проф. Даніелем Давідом та державним секретарем Каллошем Золтаном.

Під час дискусії сторони торкнулися різних питань, пов'язаних з передвищою освітою мовами національних меншин, а Микола-Мирослав Петрецький озвучив проблеми, з якими стикаються школи в українських громадах. Він наголосив на важливості посилення освітньої політики у цій сфері, яка відіграє ключову роль як у формуванні особистості учнів, так і у збереженні їхньої національної ідентичності.

Микола-Мирослав Петрецький згадав про необхідність продовження та розширення національної програми “Здорове харчування”, яка б надавала продовольчу підтримку якомога більшій кількості дітей у дитячих садках та учням початкових класів і шкіл, особливо в ізольованих і розпорошених населених пунктах або малорозвинутих районах, як інтегрований захід втручання для зменшення ризику соціального відторгнення та відсіву дітей зі шкіл.

Ще однією темою обговорення було питання належної організації підвезення учнів до навчальних закладів, яке гостро відчувається в багатьох населених пунктах, в яких компактно проживають українці, особливо в прикордонних районах, що є одним із ключових чинників забезпечення доступу до освіти для всіх учнів.

Голова СУР подякував Данієлю Давіду та Каллошу Золтану за їхній конструктивний підхід та щире бажання знайти рішення для порушених проблем. Він висловив прекування, що покращуючи умови навчання, навчальні програми, підготовку вчителів та шляхом модернізації освітніх ресурсів, ми досягнемо конкретних результатів, які сприятимуть підвищенню якості освіти в навчальних закладах.

* * *

Парламентська група національних меншин провела робочу зустріч в палаці Вікторія у середу, 19 лютого, з прем'єр-міністром Румунії Марчелом Чолаку, віце-прем'єр-міністром Маріаном Някшу, міністром фінансів Танцошом Барною та головами обох палат парламенту. Дискусії були зосереджені на інституційній співпраці та законодавчих рішеннях, необхідних для подолання поточних викликів.

Один з компонентів діалогу також був присвячений ключовим питанням національних меншин, а депутат Микола-Мирослав Петрецький окреслив проблеми української спільноти та наголосив на необхідності зміцнення двосторонніх відносин між Румунією та Україною, як на користь української спільноти, так і для посилення економічної, освітньої та культурної співпраці між двома країнами.

Голова Союзу українців Румунії наголосив на важливості цих регулярних зустрічей з високопоставленими представниками виконавчої влади, які забезпечують необхідну основу для прямого та ефективного діалогу, в кінці якого можуть бути окреслені конкретні рішення. Послідовність цього діалогу важлива для забезпечення перед-

(Продовження на 7 стор.)

ВИКВІТ НАЦІЇ

У історії світової культури є особистості, чия подвижницька творчість не тільки позначилась на динаміці розгортання тогочасних громадсько-суспільних процесів і піднесенні національної свідомості, а й переросла сукупністю їхньої творчої та громадянської діяльності самою символічністю їхнього буття межі епохи і, ставши міфом, перенесла цю постать у площину й виміри вічності, щоб весь час жити інтерес до її долі й слова, і в такий спосіб збагачувати наше духовне життя. До таких постатей належить геній українського народу, поет світової величі й слави – Тарас Шевченко, чий невідцвітне слово, його незглибима таємнича сила, втілені в «Кобзарі», стали виразом національної свідомості народу. Ввібравши в себе бурхливу, позначену мечем і ралом, історію українського народу, його незавидну стражденню долю і волелюбні прагнення, його біль і сльози, помножені на безмірну поетову любов і його мученицьке життя, «Кобзар» як виквіт національної свідомості й поетичного обдарування був, є і залишиться настільною книгою для українців усього світу, виразом їхнього національного ества й приналежності до великого народу, велика історична місія якого ще не закінчилась навіть у своїх основних параметрах. Він тільки на підході до неї, і я думаю зараз про те, яке суголосне, актуальне слово Великого Шевченка із соціальними процесами нинішнього часу. Дійсно, Тарас Шевченко належить до того типу творців, чий доробок не залишається в історії літератури як викінчене художнє явище, позначене своїм часом; його слово весь час потенційно збагачується, осучаснюється, будить і звучить дедалі сильніше крізь віки й історію, щодень виявляючи свою провидницьку силу й суть і осягаючи нові пласти народного життя. Моральні його виміри, живлені трагічною й примхливою долею творця, щоразу розширюють обрії поетичного відкриття й незглибиму потенцію художнього мислення, і зараз болить і не покидає думка про те, наскільки нині потрібний нам вистражданий, але незламний голос пророка України, його бунтівливе, повне негасимого вогню негасимої душі і водночас об'єднуюче ласкаве слово. Воно, потрясаюче й очищуюче, допомагає нам поглянути на себе внутрішнім зором і усвідомити: хто ми є і чий ми діти. Ласкаве й картаюче, лагідне й гримуче од обурення, гнівне і вбивче своєю іронією та сарказмом, й окрилююче слово Великого Тараса зцілює нашу душу на межі поетичною дива. схиляючи нас до осмислення немов голос духа непідвального ані кайданам, ані тюремним ґратам, ані «владі імущим», тим паче відстаням і границям. І ось саме тут осмислюючи революційну силу Шевченкового слова, завжди запитуємо себе, яка дивовижна сила наснажувала його і скільки треба було поетові сміливості, щоб із убивчою іронією насміятися і кинути виклик такому відрегульованому механізму, як російське самодержавство? І зрозумів, що Шевченко, усвідомивши своє пророцтво, стаючи речником «рабів отих німих», весь час відчував за своєю спиною підтримку всього українського простолюддя, до нього долинав голос повитої давниною історії, звияжної й героїчної, і в сві-

товій літературі небагато знайдеться письменників, які б з такою всебічною повнотою, як Шевченко, змогли охопити минуле й сучасне свого народу й винести їм справедливий присуд за законами найвищої людяності й правди, яка не перестає долипати до нас з глибини віків, немов глас праведного духа.

І все ж не покидає сумна думка: як мало, як поверхово знаємо велику немеркнучої слави поезію Шевченка, як рідко звертаємось до його слова, як нечасто беремо в руки священну книгу нашого народу – «Кобзар». Знаю, що суб'єктивних і об'єктивних причин чимало, що до цього стану багато в чому спричинилась літературна критика, спрощено-просвітянське трактування геніальних рядків, але й наше невігласно, якась мужицька лінь українців, прищеплена їм іншими з вивіреном прицілом на комплекс вторинності й маловартості. Не висвітливши й понині задовільно в чому полягає феномен Шевченка та його поезії в духовній історії українського народу, а так само в історії літератури, з ким тільки не порівнювали Кобзаря? Як не старались зі всіх сил одягти його в свиту чи кожух простого мужицького співця, коли говорили про нього як про народного поета?! До речі, навмисно забуваючи, що іще 1861 року в журналі «Основа» Микола Костомаров писав: «Шевченко висловив те, що висловила б кожна людина з народу, якби народне ество могло підвестись до здатності висловити те, що таїлося в глибинах її душі. Святий скарб, він ховався там під тягарем житейської прози і був для самого народу невидимий, непомітний, доки животворні звуки генія не торкнуться заповітних тайників душі і не порушать безмовності думки своєю чарівною мелодією і не покажуть почуттям того, що становило їх надбання і не відчувалося ними доти. Пробуджена від своєї прозаїчної апатії голосом такої поезії, людина з народу готова вигукнути з трепетом і «Це саме я щойно готовий був сказати точнісінько так, як сказано поетом!». Цього не дано ні Кольцову, ні якомусь іншому російському поету, крім одного

Пушкіна (але не для простого народу, а для «Вищого російського класу»).

Отож ясно, що Шевченко – поет виключної інтуїції й поетичної ємкості, його голос – це віщий глас яснovidця, біль його – це насамперед страждання власного народу, з чією долею Шевченко ототожнював і свою. А ще Шевченко – академік, художник, високоосвічена людина свого часу, яка цікавилась не тільки українською історією, етнографією, мистецтвом, а й духовним та культурним життям інших народів; особистість, яка силою свого таланту перенеслась через кордони свого віку й ладу, перевершивши своїх сучасників прозорливістю розуму і слова. «Що дав українському суспільству його геніальний поет і що взяв він від суспільства?» – запитувався Симон Петлюра в статті «До драми Шевченкового життя» і підсумовував: «Відповіддю на це перше питання є національне відродження українського народу, вісником, співцем, поетичним виразником і покітньою жертвою якого був Шевченко. З ним українське суспільство пов'язане, його він зміцнив, виправдав і вивів на широкі, відкриті та правильні шляхи. Він – український поет, неперевершений донині, але який перевершив усіх своїх попередників. Його постать така близька, така дорога кожному, хто знає ціну «покітніх жертв», хто у відродженні народу бачить перемогу живих прагнень, які пориваються до розвитку, будучи здавлені мертвими формулами і тенденціями, що суперечать життю та що їх силою нав'язують; його постать дорога кожному, хто радістю людства, в сім'ю якого повертається багатомільйонна частка його із багатством ще невиявлених сил, насичених ферментом розвитку».

Історія світового письменства не знає подібного прикладу. Він – єдиний! І чи то так склалася його доля, а чи за велінням «рабів отих німих», та ось уже впродовж півтора з чимось століття на сторожі незавидної долі українського народу, його духовного життя, суціль переповненого не легких випробувань історії, стоїть непохитно, немов заповіт чи запорака великих звершень і сповнення вікопомних надій, вистраждане Слово ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, генія духу й мислі, чий подвижницьке життя і творчість відчутно сколихнули народні низи й верхи і стали символічним виразом його стремління, щоб перерости своєю величчю вузькі межі власної епохи і перенести цю мученицьку постать у непорочну сферу святого й вічного, в моральну площину добра й неперебутності, живлячи весь час неослаблений інтерес громадськості до її примхливої долі та мужнього невідцвітного слова, і в такий своєрідний причетний спосіб збагачувати наше духовне життя, примушуючи повсякчас звиряти наші вчинки й мислі з його словом.

Говорячи про першопочатки поетичної творчості Тараса Шевченка, дослідники історії української літератури, взагалі, не визначають підготовчий період в біографії поета, проходження

Микола КОПСЮК

(Продовження на 11 стор.)

З діяльності депутата МИКОЛИ-МИРОСЛАВА ПЕТРЕЦЬКОГО

(Продовження із 5 стор.)

бачуваності в складних умовах, коли підтримка меншин повинна бути постійною і адаптованою до мінливих потреб.

«Я також подякував прем'єр-міністру Марчелу Чолаку за його своєчасну підтримку української громади і зазначив, що багато проблем, про які повідомлялося раніше, були вирішені. Важливо, щоб ця співпраця залишалася активною та ефективною, особисто подбаю про те, щоб і я, і Союз українців Румунії залишалися серйозними партнерами у подоланні сьогоденних національних викликів», – сказав Микола-Мирослав Петрецький.

* * *

14 лютого голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрецький провів прикладну дискусію з Державним секретарем у справах релігії Чіпріаном Олінічем про підтримку, яка надається церквам, про потреби, які духовенство та парафіяни озвучували протягом цього періоду, а також про потреби, з якими стикаються культові споруди в плані підтримки релігійної та соціальної діяльності.

«Разом ми проаналізували поточну ситуацію й я представив поправки, які запропонував і котрі були внесені до Закону про Державний бюджет, спрямовані на забезпечення більш справедливої і послідовної підтримки церков і діяльності, що здійснюється в наших релігійних громадах», – написав Микола-Мирослав Петрецький на своїй сторінці у Facebook.

Вони також говорили про зобов'язання Союзу українців Румунії підтримувати всі релігійні конфесії. «Протягом багатьох років ми займаємося підтримкою церков усіх конфесій, адже єдність і стабільність української спільноти тісно пов'язані з нашими духовними цінностями. Ми обговорили проекти, які можемо розвивати разом щодо надання конкретної підтримки храмам і священнослужителям, а також зміцнення міжконфесійного діалогу», – також повідомив голова СУР.

Водночас були обговорені шляхи розвитку міжнародного виміру цієї діяльності через співпрацю між Румунією та Україною у сфері охорони духовної спадщини, підкресливши, що Союз українців Румунії і надалі буде надійним партнером у міжконфесійній співпраці та взаємоповазі.

* * *

11 лютого голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрецький провів зустріч з Державним секретарем зі стратегічних питань Міністерства закордонних справ Румунії Аною Тінкою, під час якої підтвердив свою відданість розвитку стратегічних румунсько-українських відносин, які впливають із зростаючої динаміки двостороннього діалогу за три роки, що минули з початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну.

Микола-Мирослав Петрецький підкреслив важливість розвитку румунсько-українського співробітництва на політико-дипломатичному рівні, а також на секторальному рівні, підкресливши значний потенціал, який існує у сфері транскордонного співробітництва між прикордонними регіонами Румунії та України.

Голова СУР підкреслив важливість постійної, міцної та багатовимірної підтримки як для України та українського народу, так і для Республіки Молдова, стабільності і демократична консолідація якої має вирішальне значення для всього регіону.

Дискусії також були зосереджені на внеску Союзу українців Румунії у сприяння постійному діалогу та співпраці між органами місцевого самоврядування Румунії, України та Республіки Молдова з метою посилення економічного та соціального розвитку прикордонних регіонів.

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Довелося мені довгенько задуматися, чи маю я право хоч тепер потішити свою душу, чи існує для мене можливість признавати Тараса Григоровича Шевченка і моїм. Та важко було уточнити час і умови, коли це відбулося і кому завдячую.

Перші думки зупинилися на ролі, яка сприяла, – у моєму становищі –, лише школа. Насправді, так і було, тільки не у цілковитій мірі. Моя суб'єктивна пам'ять вказує лише два моменти в моїм навчальнім курсі, тобто початкові чотири класи та п'ять студентських років на філологічному факультеті.

Перший згаданий період завдячую моїй обдарованій учительці Наталії Коверчук, а останній – талановитому університетському лектору Магдалині Ласло. Усі роки мого навчання відбулися в умовах, коли не було ні відповідної програми, ні корисних підручників, ані досить відданих учителів, котрі були би здатні хоч потрохи долати політичні перепони.

Перша моя вчителька виявилася благодатним прикладом, що справжня любов до професії в стані долати перепони. Тому і залишилася в пам'яті села Балківці незгасним світочем і благородним прикладом для всяких невігідних часів. Будучи вже на пенсії, Наталія Володимирівна знайшла силу приїхати до нас з України на чотири роки і залишити тут ще й досі нестерті сліди своїх виняткових досягнень. Ясна річ, що вперше від неї я змогла почути про величного Шевченка. Навіть учні старших класів добровільно брали участь у літературних гуртках, які завелися, коли я була в третьому і четвертому класах. Там вона спочатку читала нам або й декламувала такі милозвучні вірші, як „Ой, діброво, темний гаю“, „Садок вишневий коло хати“, „Рече та стогне“, „Тече вода з-під явора“. Згодом привчала і нас декламувати, а подеколи й співати. Заснувала і невеликий хор, який продовжував існувати ще

деякий час і після її відходу до рідного села Глибока. Щодо останнього прикладу хочу навести випадок, який закінчився для мене сумно. Коли наша пані Наталія запропонувала, щоб ми спробували намалювати рисунок до рядочка, котрий мав би припасти кожному під час читання, я розплакалася чому мені не припала сценка з качечками, бо пейзажі мені не вдавалися. Того вечора, мабуть, і зародилася наша майбутня дружба, бо вчителька подарувала мені свій «Кобзарик». Я довгий час не розлучалася з ним, але пізніше, в свою чергу, подарувала його улюбленому учневі Івану Шемоті.

В університеті, під проводом нашої викладачки Магдалини Ласло ми, студенти українського відділення, мали реальний шанс поглибити недостатні знання з української літератури. Вона знала про стан нашої підготовки, тому й настоювала на читанні віршів та на техніці літературного аналізу ліричних текстів. Нагадувала не раз, що це нам допомагатиме у нашій майбутній праці. Підкреслювала також, що з допомогою якісного літературного аналізу матимемо можливість відкривати найглибші смисли ліричних творів. Це було для нас новим та цікавим і таким способом приготувало нас до майбутньої роботи за учительською кафедрою. Радила нам також вивчати напам'ять улюблені вірші чи вибрані уривки, бо це стане нам у пригоді навіть і на старість. Стало-

ся так, що і з Магдалиною Ласло зав'язалися мої дуже міцні зв'язки, які продовжилися ще багато років після закінчення факультету. Кілька листів від неї зберігаю і сьогодні, як знак щирої пошани до пані Магдалини.

Шкода, що ні середня школа, ні три ліцейські класи не зуміли якось явно врізатися в мою пам'ять, а залишили лише слабкі сліди.

Мені аж тепер здається, що Шевченка змогла би я сприйняти як і моїм лише відтоді, коли і я вже стала вчителювати. Хоч українську мову і літературу я викладала лише два роки у Вишавській Долині, я вперше усвідомила, що маю нагоду доказати собі, моїм учням і навіть усій сільській громаді, що означає для моєї молоді душі постать генія України. Кінець навчального року мав бути і для мене значним святом, бо я вже вирішила, що він стане останнім. Тому я від усієї душі постаралася висловити свої почуття шкільним спектаклем під назвою „Мені тринадцятий минало“. Текст був складений мною завчасно, ролі були виконані всіма учнями та ученицями мого класу. Кожний рядок вибраного вірша був так використаний, щоб зміг не тільки коротко і чітко описати даний період із життя майбутнього поета, а й містив потрібні натяки щодо майбутнього життєвого курсу дорослого Шевченка.

Ми довгенько попрацювали, так що наша міні-п'єса була виконана бездоганно. А найбільший мистецький вклад вніс виконавець ролі малого Тараса Іван Шемота. То був найкращий учень класу. Йому також сповнялося 13 років. І був насправді обдарований акторським хистом. Шкода, що його життя обірвалося на 41-ому році, а то цікаво би було взяти йому інтерв'ю на таку тему. Бо і в нього був свій Шевченко.

А висновок міг би бути і такий: у кожного українця існує свій Шевченко, котрий не вмирає ніколи, а росте і навіть може бути подарований іншим поколінням. Така то є доля геніальних людей.

Валерія ШОВКАЛЮК

ПОВІТОВИЙ КОНКУРС «СВЯТО РІДНОЇ МОВИ»

Балківці – 21 лютого 2025

«До головних кваліфікаційних якостей людини/громадянина входить активне володіння рідною мовою.»

(Ульріх Аммон – німецький лінгвіст)

Рідна мова – це енергетика, яка визначає людину у певному просторі і часі, у певному етносі, у певних загальнолюдських цінностях – історичних, культурних, релігійних. У краснім писанні, рідна мова – це материнська теплота, батьківська хата, райська рідна місцевість/околиця, незабутні друзі дитинства та юності, отчизна серця.

*

ЮНЕСКО заснувало **Міжнародний день рідної мови** починаючи з 21 лютого 2000 року, але конкурс Свято рідної мови заснували у восьмирічній школі с. Балківці викладачі **Анка Штубіану** та **Лекремйора-Конвалія Григорійчук** почи-

наючи з 2008 року, при активнім залученні викладачів української мови усіх шкіл громади. Захід набрав виємкових успіхів, оскільки підготовка праця викликала загальне зусилля педагогів, учнів, родичів, місцевих авторитетів, а виступи у приміщенні сільського культурного дому переповняли зал... Тодішній повітовий інспектор з української мови, пані **Лучія Міжок**, оцінюючи відповідно даний проєкт, збагнула його мобілізуючу енергію у плеканні любові до рідної мови, культури, традицій, звичаїв, запропонувала винести Свято рідної мови на рівень повітового конкурсу і таким чином, ось, пройшов сімнадцятий випуск!

Поточний регламент організування та участі у конкурсі Свято рідної мови залучає восьмирічну школу с. Балківці у співпраці із Союзом українців Румунії, Повітовим шкільним інспекторатом та всіма бажаними шкільними установами повіту, де викладається українська мова.

Загальна ціль даного конкурсу – це заохочення молоді, приналежної українському етносу, до спільних заходів призначених просуванню та визначенню культурної ідентичності яко підложжя формування європейського громадянина мультикультурного простору. Здобути дану мету конкурс пропонує шляхом використання фольклору та літературної творчості приналежних українській духовній спадщині.

Конкурс розгортається по чотирьох секціях: **1. Секція пауер-пойнт; 2. Секція складання літературного твору по чотирьох підсекціях: а. Пое-**

зія; б. Проза; 3. Народний костюм; 4. Артистичний момент.

Складені літературні твори учасниками, перевірені та оцінені журі, призначене відповідним відділом СУР завчасно до дати конкурсу, представляються у формі вручення дипломів першої, другої, третьої премій і двох відзнак та прочитанням автором твору, удостоєного першою премією.

Пауер-пойнт, на основі теми **Українська мова у моїй школі**, представляється українською мовою одним або двома учнями, протягом максимум 30 слайдів (електронних сторінок).

Секція Національний костюм (стрій) – це визначення його історичності, специфіки зони, називання складових частин, матеріалів вироблення, нагоди одягнення, автентичності. Представляються чоловічий та жіночий костюми.

Секція Артистичний момент містить мінісценети, тематичні танці, народні танці, народні пісні, звичаї, обрядодіяння, декламування.

*

Розпочалося **Свято рідної мови** інтонуванням гімну Румунії

та України, а потім короткою святслужбою, відправленою місцевими священниками **Данієлом Петрашук**, **Косміном Куку** та **Йонуцом Кирстяном**. Вітальні слова промовили голова Сучавської повітової філії СУР Ілля Савчук, який підкреслив те, що вагомість Свята рідної мови визначається і за чисельністю учасників та публіки, факт який сьогодні повторно і переконливо говорить про любов українського етносу Сучавщини до всього свого рідного – мови, строю, звичаїв, духовних надбань. Передає вітання

голови СУР **Миколи Мирослава Петрецького** та подяку учасникам, педагогам, родичам учнів, всім причетним до організування цієї важливої події вшанування рідної мови.

Заступник голови Сучавської Повітової Ради **Николає Робу** признається в тому, що запрошення бути присутнім на конкурсі Свято рідної української мови у Балківцях вважає за особливу честь, а також і потвердженням його дружби із представниками місцевого самоврядування. Передає вітання голови Повітової ради **Георгія Шолдана**, а особисто вітає свято словами Слава українській мові!

ЗВЕРНЕННЯ ГОЛОВИ СУР З НАГОДИ МІЖНАРОДНОГО ДНЯ РІДНОЇ МОВИ

Сьогодні ми відзначаємо Міжнародний день рідної мови – день, що має величезне значення для ідентичності та згуртованості кожної нації. Рідна мова є не тільки засобом спілкування, але й основою ідентичності кожної нації, мостом між поколіннями та вираженням культурної спадщини.

Румунія є прикладом багатокультурного співіснування, де рідна мова кожної національної спільноти повинна бути захищена і популяризована. Сьогодні наш обов'язок – підтвердити наше зобов'язання поважати мовне розмаїття та підтримувати освіту рідною мовою, доступ до культури та засобів масової інформації всіма мовами, якими розмовляють у нашій країні.

У світі, де глобалізація може стандартизувати ідентичність, ми повинні підтримувати мовний плюралізм. Кожна мова, якою розмовляють в Румунії, є частиною душі цієї нації і нашої спільної спадщини. Пропагуючи та захищаючи рідні мови, ми не лише поважаємо права нацменшин, але й робимо свій внесок у побудову сильнішої, згуртованішої та толерантнішої Румунії.

Тому я закликаю вас, незалежно від нашої політичної приналежності, працювати разом, щоб кожна дитина в цій країні мала право вчитися, виражати себе і мріяти рідною мовою. Це не тільки юридичний, а й моральний обов'язок перед майбутніми поколіннями.

Представник Повітового шкільного інспекторату **Лучія Міжок** висловила своє глибоке переконання в тому, що наша рідна українська мова невмируща словами **Оксани Сенік** «Наша мова колискова, / Будеш жити ти завжди! / Рідна мова колискова, / Будеш жити назавжди!» Основним аргументом є те, що наша мова передається з покоління в покоління, факт який забезпечує її постійне існування, а сугестивним зображенням цього є участь у святі учнів разом з родичами.

«Кермо» заходу передається у руки невтомної викладачки рідної української мови **Анки Штубіану**, котра словами – «Настав час побачити результати праці усіх нас» – зуміла зосередити увагу залу на виступи учасників конкурсу **Свято рідної мови** **прибулих із наступних шкільних одиниць:**

1. Група «Голос рідного», с. Балківці, наставник Анка Штубіану, 2. Група «Віночок», с. Шербівці, наставник Аліна Мазуряк, 3. Група школи «Петру Мушат», Серет, наставник Мірабела Карп'як, 4. Група школи с. Калинешти-Купаренко, наставник Лоредана Мендріштяну, 5. Група школи с. Негостина, наставник Діана Фрасинюк, 6. Група школи с. Марицея, настав-

Євсебій ФРАСИНЮК

Фото автора

(Закінчення на 13 стор.)

Вшанування ТАРАСА ШЕВЧЕНКА – циклічне духовне відродження

Негостина – 9 березня 2025

...Неутомленіє поклони.

За кражу, за войну, за кров,

Щоб братню кров пролити, просять

І потім в дар тобі приносять

З пожару вкрадений покров!

...Все навчимо; тільки дайте

Свої сині гори

Остатнії...бо вже взяли

І поле, і море.

(Т. Шевченко – Уривок із поеми «Кавказ»)

Погруддя Тараса Шевченка – невмирущого подвижника Правди і Волі, в найширшому значенні цієї синтагми, це не просто вшанування геніального поета, пророка, Праведного батька українського роду/народу, – це символічний духовний орієнтир для людини, незалежно від національності чи громадянства, який спрямовує її, людину, до самовизначення, шляхом віднайдення істинної відповіді на ґрунтовні життєво-буттєві запитання: Хто ми? Чиї сини? Яких батьків? Ким? За що закуті?...

Пам'ятник Кобзарю в Негостині містить у

повторював: Та не однаково мені, / Як Україну злії люде, / Присплять, лукаві, і в огні / Її, окрадену, збудять.../ Ох, не однаково мені.

Переживання, напевно, дуже глибоке, дуже давнє і боляче сучасне: Коли говорить зброя, музи мовчать... Даний вислів створений за сло-

вами філософа, оратора, політичного діяча Цицерона (52 р. до н.е.): Коли гримить зброю, закони мовчать.

Але виявляється, що музи не завжди мовчать, а перетворюються у своєрідний вид зброї проти свавілля, деспотизму, автократії. Шевченко – один із титанів, що залучив свою музу до безпощадної борні проти такого виду людської марноти і поборів: Прилинеш ти у холодочок, / Тебе, мов крелю, посаджу. / Дніпро, Україну згадаєм, / Веселі селища в гаях, / Моголи-гори на степах – / І веселенько заспіваєм. (А поки те, та се, та оне... – Останній вірш Шевченка).

І все ж таки, на еспланаді Негостинського культурного дому, де сторожить українське слово Тарас Шевченко, за піклуванням Повітової філії СУР Сучава в особі голови Іллі Савчука, та залученням місцевої організації, школи – очільником якої присутня директор-координатор, пані Міхаєла Петрінджел, та органів адміністрації, вшанування Тараса Шевченка – поета світової величини, світоча духу свободи, прибула за його покликом невелика делегація Чернівецького Національного Університету ім. Юрія Федьковича, поборюючи умови воєнного стану в Україні, прибули представники Сучавської повітової ради та Префектури, мер сусіднього міста Серету та голова міської організації СУР, присутні як завжди, були члени проводу Повітової філії СУР, залучені були місцеві самодіяльні гуртки «Негостинські голоси» та «Червона калина», педкадри, місцеві шанувальники Батька Тараса.

Після інтонування гімну Румунії та гімну України, парох місцевої церкви «Св. Дмитрія», отець Данієл Петрашук відправив панахиду за

упокій усопшого у Бозі Тараса та його родини. Покладання квітів до погруддя Пророку долі України було завжди високо емоційним моментом, але у даному моменті кожний із присутніх неодмінно подумав про героїв України, котрі у війні проти масштабного вторгнення РФ на Украну, жертвують своїм найціннішим скарбом, за оте майбутнє світле життя у «сем'ї вольній, новій», яке заповітно пророкував Великий Син своєму рідному народу.

Традиційно, слідували виступи вокальних груп, танцювальних колективів, солістів, декламувалися вірші на сцені культурного дому, де зал при такій події завжди ставав немістким. Цього разу задумано було організувати круглий стіл, де після вітального слова гостей, викладачі української мови Анка Штубіану (Балківці), Діана Фрасинюк (Негостина), Мірабела Карп'як (Серет), Делія Мартиняк (Сучава) представили доповіді по обраних ними темах життя і творчості Тараса Шевченка. Викладач Лідія Даскалюк (Негостина) приготувала гурток учнів, які декламували та заспівали кілька пісень на слова вшанованого поета.

Продемонструвала особливу артистичну чутливість студентка Ана Шойман (Балківці) у декламуванні поеми «Гайдамаки». Трійка бандуристів із складу Чернівецької делегації вселила у серця присутніх глибокі переживання виконанням пісень на слова Кобзаря – вічноприсутнього на розпутьях долі-історії України.

Запрошений взяти участь у урочистостях вшанування Шевченка, включно у діяннях круглого столу, автор даних рядків підкреслив подвижницький протяг життєвої дороги Тараса Шевченка, від стану кріпака до титана української літератури. У тодішніх суспільно-політичних умовах і духовного уярмлення України, навіть Всевишньому потрібно було облагородити Тараса двома виємковими талантами – маляра і поета –, щоб підняти українське красне слово до відповідної, вповні заслуженої творчої валентності.

Захід можна оцінити вдалим, пропоную щоб подібний круглий стіл став невід'ємною складовою березневого вшанування Шевченка, де б воно не було.

Ведучий цього заходу Ілля Савчук запримітив навіть диво: Ще ніколи не бувало, щоб запрошені представники повітових адміністративних

фундаменті грудку землі із могили Шевченка у Каневі, Україна, принесеною й подарованою делегацією Чернівецької обласної ради разом із погруддям, за що постійно та уклінно дякуємо!.. Грудку землі ставили собі на груди герої, жертвуючи життям у боротьбі за волю рідної сторони, щоб Всевишній прийняв їх прямо до Сварожих Лук/Божого Саду.

Відомий дослідник української духовної спадщини Володимир Шаян називає Шевченка «Героєм Святої Борні». Отже, земля України, прахом і духом свого героя освячується енергетикою Святої Борні, а грудка з його могили у пам'ятнику, де б він не споруджений, Божою тайною втілює наступних борців за Правду і Волю, у відповідь до заклик Праведного: Борітеся – поборете! / Вам Бог помагає! / За вас Правда, за вас слава / І Воля святая!

*

Сьогорічне недільне свято надало дев'ятому березню – святу вшанування Тараса Шевченка у Негостині, і не тільки напевно, якоїсь стриманої урочистості. Сумними очима Тарас пошепки

установ залишилися до самого кінця події. Напевно тому, що почули багато цікавого про Шевченка!..

Євсебій ФРАСИНЮК

Фото автора

(Продовження із 4 стор)

РІДНА МОВА У ЛІЦЕЇ ім. ЮЛІЇ ХАШДЕУ У ЛУГОЖІ

У святі рідної мови взяли участь понад 100 осіб з різних куточків Тіміського регіону, де в школах викладається українська мова. Від імені комітету Тіміської філії СУР на заході були перші заступники голови Василь Дрозд та Міхаєла Бумбук, заступник голови Василь Шандор, голова місцевої організації СУР у Драгомірештах Марія Бежера, голова місцевої філії СУР у Петроаса-Маре Мар'яна Кубаш, культурний референт та відповідальний за молодіжну організацію Василь Габрієль Білан, а також голова Тіміської філії СУР Марія Сабо Кондрей, яка також є інспектором з української мови.

Пані Марія Сабо Кондрей подякувала як вчителям, так і батькам за їхню участь, закликавши учнів вивчати рідну мову з більшою відповідальністю та відданістю, оскільки рідна мова є частиною сутності нашої ідентичності. У заході також взяли участь представники шкіл, в тому числі директорка ліцею Анда Урсулеску-Лунгу та заступник директора Гораціу Сучу, а також представники восьмирічних шкіл у Штюці та Бирні, директори Ніколає Бензар та Іонел Петра.

Концертна програма, яка доповнила святкову атмосферу, включала українські танці, а також вірші та пісні українською мовою. Серед тих, хто порадував публіку своїм талантом, були: вокальний колектив «Молода надія», гурт «Гармонія» з Бетхаузена, вокальний колектив «Кедровина» з Петроаса-Маре, група дошкільнят з дитячого садочка та вокальний колектив «Веселі діточки» зі Шуки, групи учнів Бирнської та Даровоської восьмирічних шкіл. Спеціальним гостем заходу була скрипалька Ніколета Грінь, яка виконала низку українських композицій. Учні координували вчителі української мови Віолета Манзур, Міоара Чінар, Валентина Бензар, Йоан Смечікаш, Габрієль Білан, Мар'яна Кубаш та вихователька Йонела Чурел.

ШАНА РІДНІЙ МОВІ У ГАЛАЦЬКІЙ ФІЛІЇ

В Актовому залі Мистецького ліцею «Дімітріє Куклін» у Галаці 18 лютого відбувся спеціальний захід, організований Галацькою філією Союзу українців Румунії, присвячений Міжнародному дню рідної мови. Захід зібрав велику аудиторію етнічних українців, викладачів, учнів та прихильників Союзу в обстановці, яка підкреслила мовне багатство та важливу роль рідної мови у збереженні культурної ідентичності.

Захід розпочався зі зворушливого моменту, коли Ана Замфір та Поліна Лученкова прочитали румунською та українською мовами вірш Григорія Вієру «Твоєю мовою». Вірші поета відлунювали в залі як данина поваги рідній мові, нагадуючи про силу слова та глибокий зв'язок між людьми та їхньою культурою: «На одній мові / Весь світ плаче, на одній мові / Вся земля сміється, Але тільки на твоїй мові / Біль можна втамувати, а радість / В пісню перевтілити. В твоїй мові / Ти сумуєш за мамою, І вино – більше вина, І обід – більше обіду. І тільки твоєю мовою/ Можеш сміятися на самоті, І тільки твоєю мовою можеш перестати плакати».

Потім присутніх порадували ліричні моменти у виконанні учнів Мистецького ліцею під керівництвом викладача Меделіни Міхай та під акомпанемент фортепіано Оги Чернієнко. Кріна Будеску виконала «Зірки в небі» та «О, залишайся...», а Теодора Сусану та Матей Йордаке вивели на сцену дует «Репліки» Міхая Емінеску. Анастасія Алі запропонувала момент великої чутливості своєю інтерпретацією «Дерева без лісу» Адріана Пеунеску, даючи голос глибоким емоціям, переданим через текст і музику.

Одним з найяскравіших моментів вечора став виступ хору Галацької філії «Ясниця», який виконав на сцені сюїту з традиційних та сучасних творів. Поляна Горох та Ксенія Чобану виконали «Два півники», а Поліна Лученкова та Катерина Андріадіс запропонували глядачам пісню «Ой на горі два дубки». Аліса Литвинова принесла сучасний твіст з піснею «Мріяла мала» з репертуару гурту «Мармайка та Влади». Малий хоровий колектив вразив автентичним виконанням народних пісень «Ой на горі жито» та «Гей у лузі калина», а Сергій Янковський зачарував публіку піснями «Вінні-Пух» та «Не питай» з репертуару гурту «Океан Ельзи». На завершення виступив хор «Ясниця», який приніс на сцену «Борщик» та «Вишивала матінка» з репертуару Наталії Май.

У заключній частині заходу молоді українці та румуни були залучені до інтерактивної сесії, яку координувала вчителька Даніела Ністор, де вони взяли участь у мовних іграх, покликаних сприяти спілкуванню та зближенню між учасниками. Вправи на дикцію, бездротовий телефон та пазли створили веселі моменти, сприяючи соціалізації в ігровій та освітній формі.

Голова Галацької Філії СУР Іяна Леон підкреслила, що ця діяльність ще раз продемонструвала, що багатомовність – це не перешкода, а міст до

діалогу та порозуміння. Вона також підкреслила важливість цих ініціатив для зміцнення громади та створення клімату, заснованого на взаємній повазі та відкритості до інших культур.

ДЕНЬ РІДНОЇ МОВИ У ТУЛЬЧІ

Кожна мова має свою душу, і в Тульчі українська мова відлунювала в дитячих голосах. Міжнародний день рідної мови був відзначений конкурсом декламування української поезії, організованим Тульчанською філією Союзу Українців Румунії. Учні з Леті, Сфинту Георге, Крішану та Тульчі подарували хвилину емоцій та гордості, озвучивши вірші, що передаються з покоління в покоління.

Слова, сказані з пристрасстю і впевненістю, перетворили дитячий конкурс на свято ідентичності, традицій і живого зв'язку з мовою предків. Цей захід висунув на перший план важливість вивчення рідної мови, надавши молоді простір для самовираження і продовження мовної спадщини.

Союз українців Румунії послідовно підтримує такі ініціативи, надаючи фінансову підтримку для збереження та популяризації рідної мови. За цим заходом стоять люди, які присвячують свій час та енергію для того, щоб кожна дитина могла вивчати, розмовляти та відчувати українську мову як природну частину своєї ідентичності. Велика подяка координаторам, які своєю участю та відданістю справі підтримують цей зв'язок між поколіннями.

СВЯТО РІДНОЇ МОВИ У КОНСТАНЦІ

Союз українців Румунії відзначив Міжнародний день рідної мови і в Констанці, у винятковому форматі – міжнародному круглому столі «Разом у розмаїтті», організованому Департаментом міжетнічних відносин Уряду Румунії та його партнерами у розкішній залі “Ремус Опряну” Повітової ради.

У круглому столі, модератором якого виступив субсекретар Департаменту міжетнічних відносин Дінчер Джафер, взяли участь високопосадовці Швейцарської Конфедерації, зокрема, міністр закордонних справ Швейцарії Ігнаціо Кассіс, посол Швейцарії в Румунії Массімо Баггі, представники швейцарського кантону Граубюнден (чия захоплююча місцева історія толерантності та мовного розмаїття дійшла до Чорного моря), представники центральних та місцевих органів влади Румунії, фахівці з багатомовності та представники етнічних меншин Румунії – грецької, татарської, німецької, української тощо.

Союз українців Румунії представляв перший заступник голови Богдан Мойсей. Під час заходу було високо оцінено румунську модель передових практик у сфері дотримання прав етнічних меншин, а також мікро-модель, яку представляє історичний регіон Добруджа у сфері міжетнічного, міжрелігійного та міжкультурного співіснування.

«Добруджанська модель» співіснування, яку високо оцінили і гості зі Швейцарії, є не історичним дивом, а результатом постійної/історичної та системної політики і ставлення доброї волі, толерантності, відкритості до діалогу та культурних обмінів усіх сторін, залучених до її побудови та функціонування – центральної адміністрації, місцевої адміністрації, етнічних та конфесійних меншин тощо. У цьому складному пазлі важливими є всі актори. Відсутність одного актора у форматі толерантності та співіснування була б фатальною для всієї моделі.

Українська спільнота Румунії загалом, та Союз українців Румунії, зокрема, також є частиною цієї моделі. Незважаючи на відносно невелику чисельність, особливо в повіті Констанца, українська громада Добруджі (особливо в місті та повіті Констанца), ймовірно, значно збільшиться в найближчі роки на тлі значного припливу українських біженців з півдня України в контексті війни в сусідній країні.

Ця перспектива, а також значна присутність потоків українських біженців у двох повітах Добруджі (Констанца і Тульча), привела до нещодавнього рішення СУР відкрити приміщення у Констанці. Новий центр вже пов'язаний зі згуртованою структурою етнічних меншин у місті та повіті Констанца і бере активну участь у громадських заходах, присвячених меншинам у цьому регіоні.

Таким чином, СУР став активною частиною функціонування моделі міжетнічного, міжрелігійного та міжкультурного співіснування в Констанці, так само, як він вже давно є активною складовою функціонування цієї моделі в повіті Тульча, де існує набагато більша українська громада і де місцевий осередок СУР вже має давню і багату історію інтеграції в модель місцевого співіснування.

Захід у Констанці завершився оцінкою міністра закордонних справ Швейцарії Ігнаціо Кассіса, згідно з якою «рідна мова є рушієм історії народу», без якої сама історія розвитку людства була б просто неповною.

Джерело: uur.ro

ВИКВІТ НАЦІЇ

(Продовження із 6 стор.)

ним певної літературної школи. Хоч і припускається, що такий етап, мабуть, існував, доказів однак немає. Ранні вірші Шевченка безповоротно втрачені. Першому датованому твору Шевченка баладі «Причинна» (1837 р.), як і іншим поезіям, переданим ним ще 1838 року Євгенові Гребінці, – «Думка» («Тече вода в синє море») (1838), а так само «Думка» («Вітре буйний, вітре буйний...») (1838), «На вічну пам'ять Котляревському» (1838) та уривкові «Ярема» з поеми «Гайдамаки», – через тривалі цензурні зволікання доля судила появитись року в знаменитому альманасі «Ластівка» поряд із творами І. Котляревського, Г. Основ'яненка, Є. Гребінки, Л. Боровиковського, В. Забіли та інших. Тому появу майже в день других роковин викупу Шевченка з кріпацтва першого «Кобзаря», до якого входило лише вісім поезій, – програмна, спеціально поставлена на початку видання, хоч і написана пізніше, «Думи мої, думи мої...» (1839), концептуальна щодо ролі й призначення поезії й мистецтва взагалі – «Перебендя» (1839), поема «Катерина» (1838), балада «Тополя» (1839), «Думка» («Нащо мені чорні брови...») (1838), послання «До Основ'яненка 1839), поеми (1838), – і прийнятно вважати основоположною батою нової української літератури.

Успіх «Кобзаря» у читачів був величезний. Жодне з попередніх українських видань не набуло такого поширення. «1840 року Шевченко вперше видав збірку своїх віршів, яка стала незабаром досить популярною, особливо в Південній Русі. Тодішня південноруська молодь зачувала напам'ять вірші Шевченка, які, крім виданої книжки, поширювались по Південній Русі у численних зшитках, з задоволенням переписувалися; альбоми навіть сільських панянок поповнювались віршами Шевченка, поряд з віршами Пушкіна й Лермонтова», – пише Є.А. Ганенко у своїх спогадах про Шевченка в журналі «Древняя и новая Россия» 1875 року.

«Це було щось зовсім особливе, нове, оригінальне. Кобзар вразив нас!», – заявив від себе та від Костомарова поет і видавець О. Корсун.

Ця невеличка книжечка з восьми творів молодого поета, представивши в українській літературі небачені досі зразки досконалого володіння поетичною формою і осмислену композиційно-тематичну структуру, а також жанрову концепцію, одразу ж поставила досі маловідоме ім'я Тараса Шевченка на перше місце в українській літературі. Григорій Квітка-Основ'яненко «притулив до серця» «вже дуже вчитаний «Кобзар» і, зачудований та зацікавлений, тільки й промовив: «Гарно, батечку, гарно! Більш не вмію сказати!».

Разом із появою «Кобзаря» із ганебної історичної сцени сходила принизлива назва Мало-росія і закріплювалася в свідомості «роботящих умів» Україна, а українська мова посідала належне їй історичне місце, розвіюючи текснаціональної неповноцінності. «Поява «Кобзаря», – твердив О. Афанасьєв-Чужбинський, – миттю розвіяла апатію і викликала любов до рідного

слова, вигнаного з ужитку не лише в колах вищого стану, а й у розмові з селянами...» Відтепер українська література іменем Шевченка упевнено прокладає собі шлях у «велику традицію», надолужуючи за відносно короткий відтинок часу те, що в інших літературах творилось віками. Навіть рецензенти реакційно-консервативних видань Росії не могли не визнати яскравий, свіжий, самобутній талант молодого Шевченка, який відтепер писатиме єдину велику книгу українського народу й власного життя – «Кобзар», щоразу збагачуючи її новими, хвилюючими зразками високої поезії, в яких пульсуватиме історія, гнів і біль «рабів отих німих». Як писав Іван Франко, «Поява Шевченкового «Кобзаря» 1840 р. в Петербурзі мусить уважатися епохальною датою в розвою українського письменства, другою після «Енеїди» Котляревського. Ся ма-ленька книжечка відразу відкрила немов новий світ поезії, вибухла мов джерело чистої, холодної води, заясніло невідомою досі в українському письменстві ясністю, простотою і поетичною грацією вислову. Були се немов народні пісні, та проте, щось зовсім від них відмінне, наскрізь індивідуальне». І великий Каме-няр не помилився, доля присудила творчості Шевченка велике, звияжне майбуття, зате нелегке страдницьке життя мученика на олтарі Слова, Правди і України.

«Кобзар» відкривався сумовитими роздумами автора над своїми поезіями думами, яких «лихо на світ... породило». Шевченко уже на самому початку своєї творчості будучи свідком, що вони потрібні народові, його знедоленій Україні. Це єдина його втіха і розрада на далекій чужині Тож: В Україну ідіть, діти! / В нашу Україну. / Попідтинню, сиротами, / А я – тут загину.

І Шевченко немовби напроорокував собі, народжені думи зажили на Україні бучної слави, а життя його скінчилось на тій же чужині.

В «Перебенді» вперше виступає в поезії Шевченка образ народного співця, який відображає літературно-естетичні погляди молодого поета. Відтепер, від твору до твору, образ виразника народних дум і почуттів буде весь час присутній на сторінках «Кобзаря», обстоюючи Шевченкову концепцію про мистецтво та місце поета в суспільстві. Уперше в творі йдеться про розрив між поетом і людським загальом, якому чужа поетична мрія і жага пізнання, адже поетичне слово співвідносне з божим, до якого слід прислухатися.

Індивідуальний підхід і розуміння лих, що спіткають молоду дівчину, виявляє Шевченко в поемі «Катерина» й баладі «Тополя». Це вихідні моменти великої жіночої теми в творчості поета, який часто ототожнює долю своїх героїв з долею матері- України.

Пафос поезії «До Основ'яненка» полягає в обстоюванні сили правди і сили мистецтва які, на погляд Шевченка, повинні б бути ідентичними. Пізніше до цих двох категорій дасться Україна, що становитиме в творчості Шевченка триєдину монаду-триїцю: Слово, Правда, Україна, – основні структурні елементи Шевченкової поезії, його світогляду. В цій поезії Шевченко за

порадою П. Куліша пізніше виправив 49 рядок «Наш завзятий на «Наша дума, наша пісня», який з наступними стали крилатими: Наша дума, наша пісня / Не вмере, не загине... / От де, люде, наша слава, / Слава України!

Історичні реалії України, які досі згадувались епізодично як протиставлення сучасному, зазнають оригінальної розробки у поемах «Іван Підкова» і «Тарасова ніч», виступаючи зараз на першому плані. Певна ідеалізація героїчних битв і походів, у яких відчутні відголоси народного епосу, зокрема дум, диктувалися самим піднесеним духом поем, захопленістю звияжною історією славної козацької республіки – Запорізької Січі, її демократичним духом, зараз потоптаним своїми і чужими заради політичних інтересів.

Ось із таким у загальних рисах, які не претендують на скрупульозне всього-на-всього, на сумарне «Кобзаря» 1840 року, якого святкуємо нинішнього, поетичним доробком приходив молодий Тарас Шевченко свого народу й світу. І хоч Є. Гребінка писав у листі Г. Квітки-Основ'яненка: «А ще тут є у мене один земляк Ш[евчен-к]о, що то за завзятий писать вірші, то нехай йому сей та той! Як що напише, тїчки цмокни та вдар руками об поли! Він мені дав гарних стихів на Збірник», та навряд, чи міг передбачити небувалий успіх «Кобзаря». У Передмові до нездійсненого видання, що його поет готував 1847 р., Шевченко у певній мірі вказав на причини непопулярності й вузькості української літератури, піддавши суворій критиці тогочасних епігонів І. Котляревського, зрозумівши, що справжня література повинна відстоювати прагнення й духовні потреби народу. Адже Шевченко, як справедливо пише І. Франко:

«Він був сином мужика, і став володарем у царстві духа.

Він був кріпаком, і став велетнем у царстві людської культури.

Він був самоуком, і вказав нові, світлі і вільні шляхи професорам і книжним ученим. Десять літ він томився під вагою російської солдатської муштри, а для волі Росії зробив більше, ніж десять переможених армій.

Доля переслідувала його в житті, скільки лиш могла, та вона не зуміла перетворити золото його душі у ржу, ані його любові до людей в ненависть і погорду. Доля не шкодувала йому страждань, алей не пожаліла втіх, що били із живого джерела життя.

Найкращий і найцінніший скарб доля дала йому лише по смерті – невмирущу славу і все-розквітаючу радість, яку в мільйонів людських сердець все наново збуджуватимуть його твори.

Отаким був і є для нас, українців, Тарас Шевченко».

Воїстину, історія світового письменства не знає подібного прикладу. Він – Єдиний!

Отож робімо все для того, щоб слово Тараса Шевченка, Кобзаря України, щодень божий будило нашу думку і хвилювало душу, щоб з кожним новим днем його рядки боліли нам дужче й дужче на зцілення нашої душі й усвідомлення, хто ми є і чіми діти.

Українці в місті Клуж-Напока провели Свято Колодія

(У «Клубі української малечі» ліпили вареники)

8 лютого Клужська філія Союзу українців Румунії провела, для членів «Клубу української малечі», цікавий захід під назвою «Свято Колодія», приурочений до початку Великоднього посту. Здавна з цим святом було пов'язано безліч традицій та обрядів. Основною метою заходу було ознайомлення дітей та дорослих з українськими традиціями, а також із українською кухнею та культурою.

З цієї нагоди був організований майстер-клас з ліплення вареників. Діти та дорослі мали нагоду навчитися робити вареники, спілкуватися між собою та гарно провести час разом. Чимало письменників присвячували вареникам вірші та гуморески і навіть описували їх у своїх творах. Пані Наталія Грищенко прочитала дітям гумореску Степана Руданського «Сидить москаль на прилавку», яка викликала багато усмішок та сміху.

Ведуча заходу Людмила Дорош, головний редактор дитячого журналу «Дзвоник», який видається СУРом, а також організаторка зустрічей членів «Клубу української малечі», який діє при Клужській філії СУРу, розповіла присутнім про значення й традиції, пов'язані зі Святом Колодія: «Ми зустрілися з дітками і розповіли їм, що це за свято. Багато хто з них не знав про існування цього свята і вони дізналися, що це дуже і дуже давнє язичницьке свято, яке з приходом християнства було приурочене до початку Великоднього посту, тому це свято не має точної дати, воно святкується за 56 днів до початку Великодня і якраз за тиждень до початку Великого Посту. Ми сконцентрували свою увагу саме на описі цього свята. Багато хто з присутніх, я маю на увазі саме батьків, знали це свято як Масляниця, але насправді це все вплив Радянського союзу та Росії. І готуючись до цього свята, я прочитала багато статей і для мене теж було цікавинкою дізнатися, що насправді Масниця не походить від Масляниці, яка не має ніякого відношення до нашого свята, Свята Колодія. Колодій – це ще одна назва цього свята, воно ще носить назву таку як Сирний тиждень, Бабський тиждень, Сиропуст, Колодки. Це свято наші пращури святкували на протязі тижня. Кожен день цього тижня мав свою назву та свої певні дії. Ми все це розповіли дітям, а найхарактернішою ознакою свята Колодія є саме вареники з сиром. Взагалі вживалося дуже багато різних кисломолочних страв, але вареники з сиром були завжди у дуже великій кількості. Чому вареники з сиром? Тому що на Колодія треба було вживати страви масні, тобто жирні, з молока, зі сметаною, з сиром, і вареники були дуже шановані серед українців. Вареники, взагалі з будь-якою начинкою, виготовляли на різні свята, як на обрядові, так і на будень, тому вареники звичайно мусили бути і на цьому святі. І тому ми запропонували дітям приготувати саме традиційні вареники, які готували на Колодія. А через те, що, можливо, дехто з дітей не полюбає вареники з сиром, ми запропонували їм ще начинку з картоплею. Тож на нашому майстер-класу ми робили два види вареників. І для того, щоб майстер-клас пройшов більш цікавим, щоб діти дізналися різні секретики і тонкощі приготування вареників, я запросила на наш захід пані Надію Романенко, маму трьох хлопців, які постійно відвідують зустрічі, які ми організовуємо для дітей. Тож діти змогли побачити процес приготування тіста, начинки, сам процес розкачування. Пані Надія поділилася секретами, як можна зліплювати вареники різними стилями, так, що це було не тільки добре, але й гарно.»

Хоча в Румунії «Свята Колодія» не існує, Людмила Дорош вважає, що такого роду свята треба знати як дорослим, так і дітям, які, у свою чергу, продовжуватимуть українські традиції: «Я думаю, що дуже важливо нам українцям як з України, так і з Румунії, знати про традиції, які панували колись в Україні, тому що за часів Радянського союзу багато таких традицій були призабуті. І щоб вони не зникли, їх треба повертати, їх треба відроджувати, треба доносити нашим дітям ту красу і те багатство нашої культури, тому що наша культура дуже давня, дуже гарна і дуже багата. І якщо ми не будемо знати своє минуле, то як ми можемо будувати своє майбутнє? Тільки так. Ми завжди стараємося це зробити на зустрічах членів «Клубу української малечі» – розказати дітям про наші традиції для того, щоб прищепити їм любов до свого, до українського, щоб і надалі, коли вони підростуть, вони передали всі свої знання, всю свою любов, всю впитану ними з дитинства українську культуру потім далі своїм дітям, а отже – нашим наступним поколінням».

Пані Надія Романенко переїхала жити в місто Клуж-Напока у червоній війну. У неї троє дітей, тому її чоловік зміг виїхати з ними. Вони плану-

вали виїхати до Швеції, бо там перебував родич її чоловіка. В Румунії вони познайомилися з волонтерами, які дуже гарно зустріли їх і вони вирішили залишитися певний час в Румунії в надії, що закінчиться війна й вони повернуться додому. Але справи склалися по-іншому. Вони відкрили в Клуж-Напоці бізнес і знайшли Клужську філію СУРу: «Нам допомогло багато людей: волонтери, навіть перехожі люди, влада Румунії, за що ми їм дуже вдячні. Зараз ми розвиваємо бізнес з напівфабрикатів, ми готуємо на замовлення вареники, млинці, голубці, багато інших

страв української національної кухні. Спочатку це було хобі для заспокоєння тривожності за майбутнє, але людям так сподобалася наша продукція, що ми вирішили заснувати бізнес. Так як ми у Клужі перебуваємо довгий час, ми через знайомих дізналися про організацію Союзу українців Румунії. Ми багато разів брали участь у різних заходах, присвячених українським традиціям. Наші діти дуже люблять ці заходи. Пані Людмила придумує різні цікаві майстер-класи і пізнавальні матеріали про різні свята і традиції українців. Так як у кожному регіоні України по-різному святкують свята, то кожного разу дуже цікаво. Цього разу пані Людмила запросила нас на захід, присвячений святу Колодія. Я з дітьми не тільки приймала участь, а й проводила майстер-клас по ліпленню вареників. Так як на це свято готують не тільки вареники з сиром та млинці, ми з дітьми та з батьками зробили вареники з сиром та з картоплею в різних техніках. Дітям дуже сподобалось готувати. Вони приймали участь у всіх процесах: замішували тісто, розкачували, ліпили, деякі діти змішували начинки, а деякі зробили великі вареники, а потім ми зварили їх і з'їли. Моїм дітям було дуже цікаво ліпити в компанії дітей, вдома не було бажання ліпити, а в компанії друзів їм вдалося наліпити вареники. Ми дуже вдячні пані Людмилі та Клужській організації СУРу за допомогу та можливість спілкуватися з українською спільнотою та підтримувати традиції».

«Доброго дня. Мене звати Міша і я брав участь у заході з ліплення вареників. Мені дуже сподобалося, бо я сам дуже люблю вареники. Там було багато моїх друзів. Захід був дуже класний!»

Анна Зміївська з Харкова разом зі своїм шестирічним сином Мирославом також стали активними членами Клубу української малечі: «Доброго дня! Ми є активними учасниками заходів, які влаштовує Клужська філія Союзу українців Румунії. Для нас дуже важливо підтримувати зв'язок з українськими традиціями, передавати їх нашим дітям, брати участь у таких чудових ініціативах. Як на мене, майстер-клас із ліплення вареників пройшов у дуже теплій, я б сказала, сімейній атмосфері, було дуже багато діточок та батьків, які з задоволенням брали участь у всьому процесі. Я дуже вдячна організаторам за те, що все це ми могли відтворити, як вдома. Спочатку організатори розповіли нам саме про свято Колодія, яке в українській традиції пов'язане з провадомими зими і зустрічєю весни. Я дізналася багато нового, мені було дуже цікаво, особливо про ці традиції, коли хлопцям вішали колодки. Було дуже цікаво дізнатися про традиції молоді. Дуже шкода, що до наших часів це не збереглося, на жаль. Дякую за цікаву інформацію. Потім діти та дорослі навчилися готувати традиційні вареники. Наші діти і ми розкачували тісто, робили начинку із сиром або з картоплею та ліпили. Дітям особливо сподобалося працювати з тістом, творити свої

Христина ШТІРБЕЦЬ
Всесвітня служба радіо Румунія

(Продовження на 13 стор.)

ПОВІТОВИЙ КОНКУРС «СВЯТО РІДНОЇ МОВИ»

(Продовження із 8 стор)

ник Оана Николайчук, 7. Група школи с. Балківці, наставник Нарциса Кирстян, 8. Група школи с. Негостина, наставник Лідія Даскалюк, 9. Група початкової школи с. Вашківці, наставник Мірабела Карп'як, 10. Група «Гуцульські діти» школи с. Ульма, наставник Юліана Зебреньюк, 11. Група «Гуцули із Палтіну» школи с. Палтіну, наставник Константина Бурсук, 12. Група школи с. Байнець, наставник Мірабела Карп'як, 13. Група школи с. Калинешти-Енаке, наставник Марія Захаріє, 14. Групи «Буковинка» та «Гуцульські паростки» школи с. Верхня Бродина, наставник Джета Добрянська, 15. Група «Гуцули із Бродини» школи с. Бродина, наставник Віоріка Коняк, 16. Група Технічного Коледжу «Король Фердинанд I» м. Радівці, наставник Кармен Касойнік.

За наявними фактами бувшого викладача української мови, нинішнього перекладача з української літератури, публіциста, дослідника-початківця частини творчості Г.С. Сковороди і Т.Г. Шевченка, бувшого організатора багаточисельних заходів просування української культури, з боку оргкомітету я мав честь бути членом журі, секція Артистичний момент. Перебуваючи, так сказати, на передовій, міг бачити зблизька виступи на сцені всіх учасників у конкурсі, спостерігати уважно деталі, передбачені та уточнені регламентом щодо специфіки секції та способу оцінювання, провідними вказівниками будучи акуратність мови та оригінальність меседжу.

З цієї точки зору можна визначити оригінальні сценічні сюжети на тему нелегкого просування української мови протягом нелегкої історії українського народу, затримання та засвоєння її як рідної-материнської мови як у родині, так і в школі (групи шкіл з Балківців та Негостини), використання шедеврів української пісні (групи шкіл з Калинешт-Купаренко, Шербівців, Марицеї, м. Серету), успішні спроби передавати душевні та духовні емоції декламуванням віршів із

української літератури (група Коледжу «Лацку-Воде» з Серету, Балківців, Негостини).

Окремого відзначення заслуговують всі школи гірської зони Сучавщини, від Бродини до Палтіну, від Молдовиці до Ульми. Зокрема потрібно зазначити відсутність, з невідомих мені причин, групи з школи с. Ізвоареле Сучевей, єдина одиниця, де існує оркестр мандолін. Життя-буття гуцулів, як з гордістю признаються вони, проходить у просторі різких протилежностей, то високі скелі, шпилі яких затримують місяць щоб більше поспівити легіям вночі, коли повертаються від гуцулки Ксені, то різкі узбіччя, внизу яких невпин-

лені викладачем румунської мови у школі с. Балківці **Лекремйорою-Конвалією Григорійчук**. Оплески, забарвлені сміхом після кожної вистави, підказали, що публіка, володіючи обома мовами, сприйняла підтекстові значення творів цього жанру, притаманні і сучасним вадам людського життя-буття.

Підсумково, потрібно відмітити, насамперед, комплексність заходу, багатобічність виховних цілей, серйозний об'єм підготовки, успішні результати більшості учасників. Поіменні премії будуть повідомлені окремим матеріалом оргкомітету конкурсу.

но біжать швидкоплинні потоки, то довгі зими та коротші решта пір року, а вони, гуцули, не дозволяють собі гаяти час. Тому у них все робиться шкоро: тут працюють, тут танцюють, заспівають і побудуть... Все це показали і групи шкіл Буковинської Гуцульщини, даруючи публіці одночасно і їхній дзвінкозвучний, барвистий, хитромудрий український говір, оригінальні традиційні стріи (декотрим понад сто літ), жваві танці, пісні більшості побутові, в яких постійно глибокі душевні цінності перепліталися з тонким гумором – бо це їхній найдорожчий скарб, якого зберігають і просувають із непереможною святістю.

Приємним сюрпризом для публіки, зокрема для мене, були сценічні діалоги на підставі кількох байок Г.С. Сковороди, у моєму, скромно скажу, перекладі на румунську мову, приготов-

Наважуся додати кілька роздумів про рідну мову:

Рідна мова ніколи не пошкодить вашому здоров'ю – тільки допоможе.

Якщо Бог розмножив народи і мови біля Вавилонської вежі – воно також добре було!

Якщо тіло є носієм зовнішніх рис людини, то рідна мова є носієм внутрішніх.

Рідна мова – це прямий зв'язок людини з Богом – всі інші є посередниками.

Якщо родичі є різної національності, то рідна мова дитини – близьку...

Я впевнений, що вірні чи попутні читачі Українського Вісника доповнять подібні мислення у стократ. Бо наша рідна українська мова не тільки колискова, а й співуча і свята, і плодюча як земля...

Українці в місті Клуж-Напока провели Свято Колодія

(Продовження із 12 стор.)

маленькі кулінарні шедеври, може, не такі красиві, як у дорослих, проте дуже смачні, тому що на завершення всі смакували тими варениками та спілкувалися, насолоджуючись святковим настроєм. Як на мене, основною метою заходу було знайомство дітей та дорослих з деякими українськими традиціями, кухнею та культурою. Я вважаю, що майстер-клас не тільки дозволив навчитись готувати вареники, а й допоміг усвідомити важливість збереження народних звичаїв. Також для нас це велика можливість спілкуватися з українською родиною, обмінюватися досвідом, приємно провести разом час. Такі зустрічі зміцнюють наші культурні зв'язки. Діти були просто молодці, як на мене, вони дуже старанно підхо-

дили до ліплення вареників, в когось виходило краще, в когось не дуже класно виходило, проте хтось навіть зіпнув дуже великий варе-

ник. Було видно, що їм було дуже цікаво, що їм дуже подобається. Найприємніше було вже спостерігати, як вони коштували власноруч

приготовлені вареники. Деякі з них навіть сказали, що приготують вареники вдома обов'язково разом із батьками. І загалом захід вийшов чудовим, веселим, пізнавальним та дуже смачним. Ми дуже вдячні організаторам за таку ініціативу і з нетерпінням чекаємо наступних подій».

«Привіт! Мене звати Мирослав. Мені сподобалось їсти вареники з сиром. Я навчився ліпити вареники і розкачувати тісто.»

ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ У РУМУНСЬКИЙ СОЦІУМ

(Продовження із минулого номера)

Однією з перших європейських держав, які швидко й однозначно відреагували і, спільними зусиллями представників громадянського суспільства та центральних, регіональних і місцевих органів влади, прийшла на допомогу дружній і сусідній державі – Україні і всьому українському народу, стала Румунія. Голова Союзу українців Румунії Микола-Мирослав Петрецький, як представник українців у румунському Парламенті, висловив думку про необхідність заходів щодо інтеграції українських біженців у румунське суспільство та українських дітей в румунські навчальні заклади. У своєму депутатському зверненні до членів Парламенту Петрецький зазначив, що румунська влада повинна усвідомлювати ймовірність того, що війна в Україні та відбудова української інфраструктури стануть тривалим процесом, тому інтеграція українських біженців у румунське суспільство має бути природною, поступовою та послідовною.

Саме з початку російської агресії українські біженці знайшли прихисток у Союзі українців Румунії, що розташований у чарівному місті Тімішоара. Кожного дня до Союзу українців приїжджали біженці з різних регіонів, міст та областей України, серед яких опинилася я, Лариса Нечаєва, моя донька Ірина і онуки Мілена та Амелія, мешканки міста Одеса, яке знаходиться на березі Чорного моря і відоме як столиця «Південної пальми» України. Ми, як і сотні біженців (діти, дорослі, багатодітні родини, матері-одиначки, пенсіонери та інваліди), отримували психологічні консультації, медичні послуги, гуманітарну допомогу, мали доступ до бібліотек з румунсько-українськими та українсько-румунськими путівниками, книгами та журналами, а діти із задоволен-

ням відвідували різноманітні розвивальні та дозвіллі заходи, які ініціювалися співробітниками СУР.

На основі плідної діяльності, особистих спостережень та дослідницького аналізу

співробітниками СУР було зазначено, що процес адаптації українських біженців до умов життя в Румунії, зокрема в історичному Банаті, повіті Тіміш, є вельми динамічним. І це, безумовно, так. Бо саме національна особливість, український менталітет та природний колорит сприяли цьому процесу. Доброзичливість, емоційність, швидкість та легкість комунікації, толерантність, незалежність, працьовитість та дружелюбність українців явилися найважливішими важелями впливу на процес успішної інтеграції у румунський соціум.

Знаходячись в контексті даної проблеми, дуже важливо з'ясувати сутність поняття інтеграція. Інтеграція (від лат. слів *integer* - цілий та *integratio* - відновлювати, поповнювати) - напрямок процесу розвитку, пов'язаний з об'єднанням в єдине ціле раніше різнорідних частин та елементів. В свою чергу інтеграція в суспільство розглядається як закономірний етап розвитку, пов'язаний у будь-якій державі світу з переосмисленням суспільством і державою свого відношення до людей з інших країн, з визнанням їх прав щодо надання рівних з іншими можливостей у різних галузях життя. Прикладом такої інтеграції стала Румунія. Результатом цієї інтеграції є те, що українські біженці стають частиною румунського суспільства і приймаються цим суспільством загалом.

Безумовно, що я і моя родина не знаходилися осторонь історичних подій, пов'язаних з інтеграцією українських біженців у румунське суспільство. Свій шлях інтеграції ми почали з вивчення румунської мови. З інтересом відвідували курси та мовні клуби

(Clubul de Conversație), які сприяли збільшенню словникового запасу, створюванню мовленевих діалогів між учасниками групи та опануванню навичок спілкування румунською мовою. Крім курсів мої онуки Мілена та Амелія відвідували румунські гімназії та коледж, у яких були спочатку слухачами, а з часом стали справжніми представниками румунської учнівської молоді. Завдяки природній комунікації та одеській харизмі дівчата з легкістю знайомилися з учнівським оточенням, викладачами, поступово вливалися у новий колектив та знаходили справжніх друзів серед румунських юнаків і дівчат. Онуки з зацікавленістю відвідували різноманітні активності, приймали участь у заходах, святкових концертах Союзу українців Румунії, а також у заходах благодійних організацій: LOGS, Salvati Copiilor, AIDrom, де співали українські пісні, танцювали, декламували вірші. Вони дуже відповідально ставилися до організації та участі у сумісних румунсько-українських проектах для дітей і приймали активну участь на мітингах української громади.

Поруч з онуками активно і впевнено у румунське суспільство інтегрувалася моя донька Ірина Багалова, яка за фахом логопед і займалася порушеннями мовленевої комунікації у дітей різного віку. Починаючи з квітня 2022 року, Ірина в якості волонтера займалася виявленням і усуненням дефектів мовлення у дітей-біженців. Вона дуже уважно ставилася до кожного випадку та професійно визначала причини, механізми, симптоматику, структуру порушень мовної комунікації дітей та будувала індивідуальну стратегію майбутнього корекційного впливу. На своїх заняттях, крім правильної вимови звуків та слів, Ірина сприяла розвитку уваги, мислення, пам'яті дітей тощо. Спеціальні методики навчання і виховання, які використовувала Ірина у своїй професійній діяльності, впливали не тільки на подолання мовленевих труднощів, а й на особистий розвиток кожної дитини в цілому. За період волонтерства декілька десятків українських дітей та їх батьків Ірина зробила щасливими. Оточуючий світ для них став значніше кращим та яскравим, а моя донька раділа від отриманої подяки, пошани та любові її підопічних.

Інтеграційний процес у моєму житті відбувався в трьох іпостасях: у якості фахівця мистецтва, фахівця у галузі освіти та українського громадського діяча.

Лариса НЕЧАЄВА
професор Одеського національного
університету
Фото авторки

(Закінчення у наступному номері)

«Між війною і надією: Історія нового життя в Румунії»

Мене звали Міла. Я з міста Харкова, що на північному сході України.

До повномасштабного російського вторгнення я була гідом у Києві і проводила приватні екскурсії для мандрівників з усього світу. У мене було хороше життя, і я не думала про еміграцію. Російське вторгнення знищило мою реальність, мою роботу, життя моїх рідних і друзів.

У перший день агресії я прокинулася в Києві від звуку вибуху о 5 ранку, і зрозуміла, що почалося вторгнення. Я вирішила спробувати доїхати до рідних у Харкові, щоб бути разом. Перші 8 днів війни ми провели там, у підвалі з іншими сусідами з нашого будинку, ховаючись від ракет і бомб навколо. Після того, як у нашому районі більше не було жодного продуктового магазину і ми побачили вибух дуже близько, ми вирішили виїхати з міста.

На жаль, у неймовірному хаосі і паніці, коли всі намагалися вибратися з міста серед вибухів та поїхати на захід, ми потрапили в жахливу аварію на трасі, отримавши важкі травми. Ми також втратили машину, вона було повністю розбита. Кілька місяців ми жили у друзів та родичів спочатку в містечку, потім у маленькому селі.

Через 4 місяці після початку вторгнення мій румунський знайомий переконав мене приїхати до Румунії.

Незважаючи на те, що мені дуже сподобалось в Румунії, я намагалася повернутися в Україну через деякий час, сподіваючись, що ситуація покращиться і я зможу знову жити нормальним життям.

Але це було неможливо, після кількох місяців бомбардувань я зібрала валізу і знову поїхала до Румунії. Ця ситуація повторилася 3 рази, я відправлялася додому, а потім знову поверталася.

Моє рідне місто в значній мірі зруйноване, знаходиться дуже близько до лінії фронту та окупованих територій, під постійними російськими бомбардуваннями. Я весь час хвилююся і переживаю.

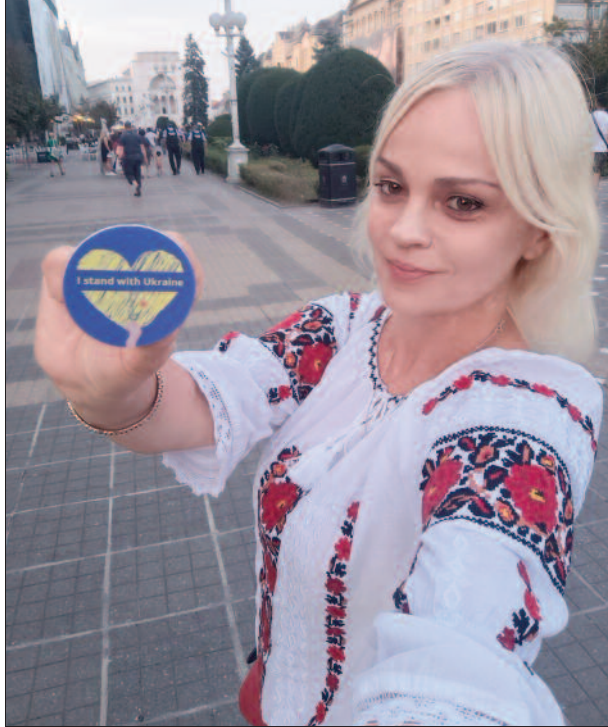
Проте моєю мрією було відновити роботу гіда та перекладача. Я вибрала Тімішоару, оскільки це моє улюблене місто в Румунії, воно неймовірно красиве, гостинне і близьке мені по духу та цінностям свободи, відкритості, мультикультурності.

Тімішоара прийняла мене дуже добре. Як румуни, так і українці намагалися допомогти з пошуком житла та роботи, давали поради, запрошували на заходи.

З часом мене помітила велика туристична компанія, яка проводить тури по всій Румунії, і запропонувала мені навчання та роботу гіда для іноземних груп по всій країні, оскільки я володію кількома мовами та маю багаторічний досвід роботи. Так я повернулася до улюбленої справи.

Мені також дуже подобається румунська мова, тому я вивчаю її із задоволенням і вже можу вільно спілкуватися.

Наприклад, я була перекладачем та гідом під час фестивалю Flight Festival Тімішоарі у співпраці з Faina UA.

Крім того, восени минулого року я мала честь працювати перекладачем в рамках спільного українсько-румунського театального проекту, Sunlight Festival, результатом якого стала постановка у Тімішоарі української п'єси Блокпост про перший день повномасштабного вторгнення.

Це історія про мужність та вразливість, про біль та єднання українців перед обличчям війни.

Мені було дуже приємно, що українці та румуни працювали над цією виставою разом. З української сторони долучилися режисер, автор, художник-постановник, координатор та перекладач, а з румунської сторони – актори, режисер, реквізитор, координатори та технічні спеціалісти.

Було дуже зворушливо бачити, як деякі люди плакали під час вистави, відчувалось, що вона затронула їх серця.

Також було дуже приємно почути багато хороших відгуків від глядачів, що були вражені реалістичною грою румунських акторів, які майстерно передали почуття українців у той важкий час.

Я дуже вдячна Румунії за можливість працювати в моїх улюблених сферах – туризмі та перекладах.

24 лютого цього року минуло 3 роки з початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну.

У Тімішоарі відбувся Марш пам'яті та солідарності на підтримку України, за участю багатьох звичайних людей, а також громадських організацій: Союзу Українців Румунії-Тіміська філія, Casa Logs, Faina UA, FITT та інших.

Ми вшанували пам'ять загиблих хвилиною мовчання, а також молилися за мир в Україні та захисників нашої держави під час молебну перед головним православним собором міста.

В цей же день у Тімішоарі відбувся круглий стіл, організований Союзом українців Румунії, який зібрав представників багатьох громадських організацій, що піднімали важливі теми сьогодення і майбутнього.

Водночас, у молодіжному культурному центрі Casa Tineretului відбувалось відкриття виставки плакатів українських студентів, присвячених українському спротиву та боротьбі за свободу.

Теплим моментом цього дня була також зустріч української спільноти з мером Тімішоари, паном Домініком Фріцом. Було дуже приємно почути слова підтримки, солідарності та побажання справедливого миру якнайскоріше.

Увечері 24 лютого у громадській організації Casa Logs відбувся вечір єднання, де ми мали можливість підтримати одного одного та поділитися життєвими історіями.

Темі боротьби за волю була присвячена і моя екскурсія та презентація для українських та румунських студентів факультету мистецтв в рамках проекту "Path to Freedom" від Faina UA, де ми говорили про символи боротьби за свободу в Румунії та Україні через призму пам'ятників, арт-об'єктів та інсталяцій.

Загалом, українська спільнота у Тімішоарі дуже згуртована та активна. Ми беремо участь у багатьох українсько-румунських заходах та проектах, що направлені на укріплення культурного обміну та посилення дружніх стосунків між Україною та Румунією.

Завдяки допомозі кількох громадських організацій, ми також маємо можливість відвідувати різноманітні заняття: наприклад з психологічної підтримки, арт-терапії, курси румунської мови, культурні вечори та інше.

Щиро дякую Румунії та її мешканцям за підтримку та солідарність.

Молюся за якнайшвидший та справедливий мир в Україні.

Міла Г.

Фото авторки

Незабутня екскурсія до Канева

Тарас Шевченко – великий наш пророк, геній української літератури, великий наш Кобзар. Від нього походить вся любов до української мови, а справедливі українці його дуже люблять і шанують, для нього б'ється українське серце. Можемо назвати місяць березень місяцем Тараса Шевченка, бо він народився і помер в березні і ми його святкуємо щороку.

Я пригадала одну дуже гарну екскурсію – як їхали до Канева, де на високій горі, над Дніпром, спочиває великий наш Кобзар. Було це 2013 року, коли голова Сучавської філії того часу інженер Борис Петрашук, організував цю екскурсію в Україну. Пан Петрашук подумав зібрати провідних українців із Сучави, Яс, Тульчі і Ботошан. Було нас 45 осіб, наша ціль була дійти до могили Тараса Шевченка. Екскурсія була названа –«Шлях Тараса». Їхали через українські села, міста, через Прут і Дніпро. Пан Петрашук розповідав нам про історичні місця: Чернівці, Хмельницький, Хотин, Кам'янець-Подільський. Увечері доїхали до Києва. Там нас зустріла пані Алла

Кендзера, вона була нашим гідом, водила нас всюди і від того часу стала нам близькою. Довга була дорога, але українці знають як поводитися, почали співати українські пісні з кожної сторони. Перебули 4 дні в Києві, ночували в готелі «Голосівський». На другий день поїхали до Канева, де українці з Румунії мали нагоду бачити могилу великого Кобзаря, що стоїть над Дніпром. Ми вклонилися, честь віддали йому, читали вірші з його творчості і заспівали пісні на його слова: Заповіт, Думи мої, думи мої, Рече та стогне Дніпр широкий, заспівали навіть і одну пісню, котру склав негостинський поет Михайло Волощук для Т. Шевченка – «Гарна дівчина, як квітка, по саду ходила, взяла в руки гарну книжку і си залюбила у Шевченка. Були в музеї Шевченка і в церковнім комплексі. Перший день екскурсії був присвячений лиш Тарасу Шевченку, і ми були дуже вдячні. Поїхали потім до Печерської Лаври, де багато святих лежать. Ходили і до монастирів Св. Володимира, Св. Михайлівського, Св. Софії. Бачили і Золоті ворота Києва, були на площі Хрещатик. Дуже нам сподобалося, дуже гарне і велике місто.

На четвертий день поветалися додому. Дуже приємні спогади залишилися у наших серцях і не можна забути таку гарну екскурсію,

сію, бо кожний українець повинен поїхати до Канева, віддати поклін і шану Пророку Т.Г. Шевченкові. Ми повернулись додому душевно багаті, будемо довго пам'ятати і честь віддавати нашому Кобзареві. Як приїхали до Негостини, то скоро стали перед погруддям Шевченка, котре стоїть перед будинком культури, вклонилися і заспівали присвячені йому пісні.

У нас залишилися багато фотографій на пам'ять про екскурсію. Дякуємо Союзу Українців Румунії за такі гарні дні і моменти.

Феліція ГРИГОРАШ

Фото авторки

E-mail: ukrainskyi.visnyk@uur.ro

Застереження

- * За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- * Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- * Надіслані до редакції матеріали не повертаються.
- * Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК UKRAINSKYI VISNYK

Шеф-редактор

МИХАЙЛО МИХАЙЛЮК

Редактор – **Тереза ШЕНДРОУ**

Техноредагування і комп'ютерний набір: Тереза ШЕНДРОУ

Редакція: Радун Попеску № 15, Бухарест

Телефони: 0212220755; 0212220737; 0212220748; 0212220724 Друкарня

S.C.SMART ORGANIZATION S.R.L., Бухарест, Румунія

Redacția: Radu Popescu Nr. 15, Sector 1, București, România

ISSN 1223-1614